

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Sisäinen turvallisuus | Sisäministeriön julkaisuja 2022:40

Ankkuritoiminnan käsikirja

Sisäministeriön julkaisuja 2022:40

Ankkuritoiminnan käsikirja

Sisäministeriö Helsinki 2022

Julkaisujen jakelu

Distribution av publikationer

**Valtioneuvoston
julkaisuarkisto Valto**

Publikations-
arkivet Valto

julkaisut.valtioneuvosto.fi

Julkaisumyynti

Beställningar av publikationer

**Valtioneuvoston
verkkokirjakauppa**

Statsrådets
nätbokhandel

vnjulkaisumyynti.fi

Sisäministeriö
CC BY-NC-SA 4.0

ISBN pdf: 978-952-324-586-0
ISSN pdf: 2490-077X

Taitto: Valtioneuvoston hallintoyksikkö, Julkaisutuotanto

Helsinki 2022

Ankkuritoiminnan käsikirja

Sisäministeriön julkaisuja 2022:40		Teema	Sisäinen turvallisuus
Julkaisija	Sisäministeriö		
Yhteisötekijä	Sisäministeriö		
Kieli	suomi	Sivumäärä	79

Tiivistelmä

Ankkuritoiminnalla tarkoitetaan moniammatillista yhteistyötä, joka kohdistuu lasten ja nuorten (alle 18-vuotiaiden) hyvinvoinnin edistämiseen ja rikosten ennaltaehkäisemiseen. Lisäksi ankkuritoiminnassa pyritään ehkäisemään väkivaltaista radikalisoitumista ja ekstremismia. Ankkuritoimintaa toteutetaan moniammatillisessa tiimissä, johon kuuluvat asiantuntijat poliisista, sosiaalitoimesta, terveystoimesta ja nuorisotoimesta. Ankkuritoiminnan tehtävänä on tarjota nuorelle ja perheelle yksilöllistä ja kokonaisvaltaista tukea varhaisessa vaiheessa ja tarvittaessa ohjata hoidon, palveluiden ja tuen piiriin muille asiantuntijoille.

Ankkuritoiminta järjestetään paikallisesti tai alueellisesti siten, että se vastaa alueen tarpeisiin ja erityispiirteisiin, mutta perustuu yhteisille kansallisille toimintaperiaatteille ja tavoitteille. Moniammatillinen yhteistyö perustuu yhteisesti sovittuihin ja pysyviin rakenteisiin. Valtakunnallisesta ohjauksesta ja toiminnan kehittämisestä vastaa valtakunnallinen ankkuritoiminnan koordinaattori, yhteistyössä valtakunnallisen ohjausryhmän kanssa.

Käsikirja on tuotettu yhteistyössä valtakunnallisen ankkuritoiminnan kehittämisryhmän, sisäministeriön, poliisihallituksen ja Itä-Suomen yliopiston kanssa.

Asiasanat ankkuri, hyvinvointi, moniammatillinen yhteistyö, rikosten ehkäiseminen, varhainen puuttuminen, poliisi (organisaatiot), ennaltaehkäisy, moniammatillisuus, yhteistyö, sisäinen turvallisuus

ISBN PDF	978-952-324-586-0	ISSN PDF	2490-077X
Asianumero	SMDno-2017-533	Hankenumero	-

Julkaisun osoite <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-586-0>

Handbok för ankarverksamheten

Inrikesministeriets publikationer 2022:40		Tema	Inre säkerhet
Utgivare	Inrikesministeriet		
Utarbetad av	Inrikesministeriet		
Språk	finska	Sidantal	79

Referat

Med ankarverksamhet avses sådant multiprofessionellt samarbete som fokuserar på att främja välbefinnande och förebygga brott bland barn och unga (under 18 år). Ankarverksamheten har även som syfte att förebygga våldsamt radikaliserings och extremism. Ankarverksamheten genomförs i multiprofessionella team där det ingår experter från polisen, socialväsendet, hälsovårdsväsendet och ungdomsväsendet. Syftet med ankarverksamheten är att erbjuda unga och familjer individuellt och övergripande stöd i ett tidigt skede och att vid behov hänvisa till vård, tjänster och stöd hos andra experter.

Ankarverksamheten ordnas lokalt eller regionalt så att den motsvarar områdets behov och särdrag men den bygger på gemensamma nationella verksamhetsprinciper och mål. Det multiprofessionella samarbetet bygger på gemensamt överenskomna och bestående strukturer. För den riksomfattande styrningen och utvecklingen av verksamheten ansvarar en nationell samordnare av ankarverksamheten i samarbete med en nationell styrgrupp.

Nyckelord polisen (organisationer), förebyggande, ankarverksamhet, välbefinnande, multiprofessionellt samarbete, förebyggande av brott, tidigt ingripande, inre säkerhet

---

ISBN PDF	978-952-324-586-0	ISSN PDF	2490-077X
Ärendenummer	SMDno-2017-533	Projektnummer	-

URN-adress <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-586-0>

Manual on multi-professional Anchor work

Publications of the Ministry of the Interior 2022:40	Subject	Internal security
Publisher Ministry of the Interior		
Group author Ministry of the Interior	Pages	79
Language Finnish		

Abstract

Anchor work refers to multi-professional cooperation targeted at children and adolescents under 18 years of age to promote their wellbeing and prevent crime. It also seeks to prevent violent radicalisation and extremism. Anchor work is carried out by multi-professional teams consisting of professionals from the police, social services, health services and youth services. The purpose of Anchor work is to provide young people and their families with individualised and comprehensive support at an early stage and, if necessary, to refer them to the services, care and support provided by other experts.

Anchor work is organised at a local or regional level, so that it meets the needs and special characteristics of the area, but it builds on shared national principles and objectives. Multi-professional cooperation is based on permanent structures that have been jointly agreed. The responsibility for national guidance and development rests with the national coordinator, together with the national steering group.

Keywords Anchor work, wellbeing, multi-professional cooperation, crime prevention, early intervention, police (organisations), prevention, multi-professional approach, cooperation, internal security

---

ISBN PDF 978-952-324-586-0	ISSN PDF 2490-077X
Reference number SMDno-2017-533	Project number -

URN address <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-586-0>

Sisältö

Johdanto	8
----------------	---

OSA I: ANKKURITOIMINNAN SISÄLTÖ JA MENETELMÄT

1 Ankkuritoiminnan tavoitteet ja toimintaa ohjaavat periaatteet	10
1.1 Ankkuritoiminnan määrittely.....	10
1.2 Tehtävät ja tavoitteet.....	10
1.3 Toimintaa ohjaavat periaatteet	12
2 Ankkuritoiminnan tiedonsaanti ja tiedon jakaminen	15
2.1 Tiedonvaihto ankkuritoiminnassa	16
2.2 Lisätietoja lainsäädännöstä.....	17
3 Ankkuritoiminnan toteuttaminen	19
3.1 Ankkuritoiminnan prosessikuvaus	19
3.2 Ankkuriprosessin käynnistyminen.....	20
3.2.1 Ankkuritoiminnan kohteet ja ikärajat	20
3.2.2 Asiakkaiden valitseminen ja kutsuminen	20
3.3 Tapaamisten suunnittelu ja eteneminen.....	21
3.3.1 Tapaamisten valmistelu	21
3.3.2 Suostumus tietojenvaihtoon.....	22
3.3.3 Tapaamisten sisältö ja eteneminen.....	23
3.3.4 Asiakkaan tilanteen arvioiminen.....	25
3.3.5 Ankkurisuunnitelma ja kirjaaminen	27
3.3.6 Tapaamisten tilastointi, Ankkuritoiminnan Extranet.....	27
3.3.7 Tapaamisten päättäminen ja palveluohjaus.....	29
3.4 Muut ankkuritiimin tehtävät.....	29
3.4.1 Ankkuritiimin jalkautuminen.....	30
3.4.2 Ankkurikahvit.....	30
3.4.3 Koulu- ja oppilaitosyhteistyö	31
3.4.4 Tietoverkkorikosten ehkäisy	32
4 Moniammatillinen yhteistyö ankkurissa	33
4.1 Ankkuriammattilaisten tehtävät.....	33
4.1.1 Pehdytys, mentorointi ja työnohjaus.....	35
4.1.2 Täydennyskoulutus.....	36
4.1.3 Yhteistyön rakenteet.....	36
4.2 Yhteistyökumppaneiden rooli ankkuritoiminnassa	37
4.2.1 Yhteistyökumppanit ankkuritoiminnassa nuoren tukena.....	37

OSA II: ANKKURITOIMINNAN ORGANISOITUMINEN, KÄYNNISTÄMINEN JA KEHITTÄMINEN

5	Ankkuritoiminnan organisaatio	42
5.1	Ankkuritoiminnan valtakunnallinen koordinointi.....	44
5.1.1	Valtakunnallinen kehittämisryhmä	44
5.1.2	Valtakunnallinen koordinaattori	44
5.2	Paikallinen ja alueellinen toiminta.....	45
5.2.1	Ankkureiden ohjausryhmä	45
5.3	Ankkuritiimin johtaminen.....	46
5.3.1	Esimiestiimi ja koordinoiva esimies.....	46
5.3.2	Ryhmänjohtaja	48
6	Toiminnan käynnistäminen	49
6.1	Ankkuritoiminnan valmistelu.....	50
6.2	Yhteistoimintasopimukset.....	50
6.3	Ankkuritiimin muodostaminen	51
7	Arviointi ja kehittäminen	52
7.1	Toiminnan arviointi	52
7.2	Valtakunnallinen tilastointi ja raportointi.....	53
7.3	Toiminnan kehittäminen	53
	Liitteet	55
	Liite 1. Ankkuritapaamiseen kutsuminen.....	55
	Liite 2. Suostumuksessa huomioitavaa	56
	Liite 3. Ankkuritapaamisten eteneminen	57
	Liite 4. Ankkuritoimintaan perehdyttäminen	58
	Liite 5. Ankkuritoiminnan esittely.....	59
	Liite 6. Leaflet of Anchor in English.....	60
	Liite 7. Broschyr på svenska.....	61
	Liite 8. Ankkuritoiminnan käynnistäminen	62
	Liite 9. Yhteistoimintasopimuksessa huomioitavaa	63
	Liite 10. Toimintakertomus	65
	Liite 11. Ankkuritoiminnan kehittäminen	66
	Liite 12. Näyttöön perustuvia arviointivälineitä, malleja, menetelmiä ja lomakkeita nuoren tilanteen arvioimiseksi.....	67
	Sanasto ja lisätietoa.....	69
	Moniammatillinen yhteistyö.....	71
	Väkivaltainen radikalisoituminen ja ekstremismi.....	72
	Lisätietoa	76

JOHDANTO

Ankkuritoiminnalla tarkoitetaan moniammatillista yhteistyötä, joka kohdistuu nuorten hyvinvoinnin edistämiseen, rikosten ennaltaehkäisemiseen ja jo alkaneen rikoskierteen katkaisemiseen. Ankkuritoimintaa toteutetaan moniammatillisessa ankkuritiimissä. Siihen kuuluvat asiantuntijat poliisista sekä sosiaali-, terveys- ja nuorisotoimesta tai näiden ammattilaisten asiantuntemus ja osaaminen on järjestetty jollain muulla tapaa ankkuritoiminnan käyttöön. Tiimi tapaa nuoren ja hänen perheensä mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, jotta nuorta voidaan tukea hänen elämäntilanteessaan ja tarvittaessa hänet voidaan ohjata muun tarpeellisen avun tai tuen piiriin.

Ankkuritoiminta on käynnistynyt Hämeenlinnassa 2000-luvun alkupuolella, tarpeesta kehittää moniammatillista yhteistyötä nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi ja rikosten ennalta ehkäisemiseksi. Ankkuritoiminta on koettu ammattilaisten ja nuorten kannalta mielekkääksi ja toimivaksi tavaksi tehdä yhteistyötä eri alojen ammattilaisten kesken. Toiminta on sittemmin laajentunut hyvien käytäntöjen kautta kansalliseksi toimintatavaksi.

Tämän käsikirjan tarkoituksena on tukea ankkuritoiminnan toteuttamista, kehittämistä ja arviointia Suomessa. Tavoitteena on ohjata, tukea ja yhtenäistää ankkuritoimintaa, jotta nuorilla olisi kansallisesti mahdollisimman yhdenvertaiset mahdollisuudet palveluihin ja nuoret eivät joutuisi eriarvoiseen asemaan palveluiden suhteen. Ankkuritoiminta järjestetään vastaamaan paikallisia ja alueellisia tarpeita ja suhteessa olemassa oleviin ja toimiviin käytäntöihin ja toteutetaan joustavasti yhteistyössä alueen muiden toimijoiden kanssa. Ankkuritoiminnan tehtäväkentän laajuus ja kohteet voivat vaihdella ja toiminnan osana voidaan siten järjestää muita tehtäviä, kuten lähisuhdeväkivallan ehkäisy ja torjunta.

Ankkuritoiminnan keskiössä on nuorten hyvinvoinnin ja sisäisen turvallisuuden edistäminen. Koska tavoite on laaja-alainen, sen toteuttaminen edellyttää kaikkien toimialojen yhteistyötä. Hyvinvoinnin edistäminen ja sisäisen turvallisuuden lisääminen vaativat monialaista ja kokonaisvaltaista lähestymistapaa, mihin ankkuritoiminnalla voidaan osaltaan vastata.

Käsikirja on laadittu yhteistyössä ankkuritoiminnan kehittämissuostajan kanssa. Kehittämissuostaja muodostuu sisäministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön, opetus- ja kulttuuriministeriön sekä Poliisihallituksen, Opetushallituksen, Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen, Kuntaliiton, Poliisiammattikorkeakoulun ja ankkuritoiminnan edustajista

Tämä on käsikirjan ensimmäinen päivitysversio.

Ankkuritoiminnan yhteiset toimintatavat ovat tarpeen useasta syystä:

1. Nuorilla ja perheillä on oikeus yhdenvertaisiin palveluihin. Kansallisesti yhtenäisten toimintatapojen ansioista ankkuripalvelut voidaan järjestää eri puolilla maata samansuuntaisesti.
2. Kansallisesti yhdenmukaisilla toiminnoilla voidaan tukea käytännön ankkuritoiminnan käynnistämistä, suunnittelua, toteutusta, arviointia ja seuranta
3. Yhtenäiset toimintatavat mahdollistavat moniammatillisen yhteistyön toteuttamisen ja johtamisen.
4. Ankkuritoimintaa voidaan paikallisesti, alueellisesti ja kansallisesti seurata, arvioida ja kehittää yhdenmukaisesti.

Tässä käsikirjassa ankkuritoiminnan asiakkaalla tarkoitetaan:

- alle 18-vuotiasta lasta tai nuorta, joka
- on tehnyt rikoksen tai jota epäillään rikoksesta ja/tai
- on käyttänyt huumeita ja/tai päihteitä ja/tai
- jonka toiminnassa on viitteitä väkivaltaisesta radikalisoitumisesta tai ekstremismistä ja/tai
- tarvitsee moniammatillista tukea elämäntilanteessaan, esim. lähisuhdeväkivaltaan liittyen.

OSA I: ANKKURITOIMINNAN SISÄLTÖ JA MENETELMÄT

1 Ankkuritoiminnan tavoitteet ja toimintaa ohjaavat periaatteet

1.1 Ankkuritoiminnan määrittely

Ankkuritoiminnalla tarkoitetaan moniammatillista yhteistyötä, joka

- kohdistuu lasten ja nuorten (alle 18-vuotiaiden) hyvinvoinnin edistämiseen ja rikosten ennaltaehkäisemiseen
- toteutetaan moniammatillisessa ankkuritiimissä, johon kuuluvat asiantuntijat poliisista, sosiaalitoimesta, terveystoimesta ja nuorisotoimesta tai näiden alojen asiantuntijuus ja osaaminen ankkuritoiminnassa on varmistettu jotenkin muutoin
- tapaa nuoren ja hänen perheensä mahdollisimman varhaisessa vaiheessa
- pyrkii ehkäisemään väkivaltaista radikalisoitumista ja ekstremismia

1.2 Tehtävät ja tavoitteet

Ankkuritoiminnan tehtävät kohdistuvat nuoren ja perheen palveluihin, organisaation toimintaan sekä tehtäviin paikallisella, alueellisella ja yhteiskunnallisella tasolla (Taulukko 1).

Ankkuritoiminnan tavoitteena on

- ehkäistä ennalta nuorten rikoksia ja edistää nuorten hyvinvointia moniammatillisessa yhteistyössä
- tarjota nuorelle ja perheelle tarkoituksenmukainen apu ja tuki oikea-aikaisesti
- tukea nuorten osallisuutta ja ehkäistä syrjäytymistä sekä näköalattomuutta
- ehkäistä ja tunnistaa väkivaltaista radikalisoitumista ja ekstremismia
- edistää yhteistyötä ja tiedonvaihtoa muiden varhaisen puuttumisen toimijoiden ja toimintamallien kanssa (esim. väkivaltaa ehkäisevät ja tunnistavat toimintamallit)
- edistää ammattilaisten ammattitaidon kehittymistä yli organisaatorajojen suhteessa nuorten hyvinvoinnin edistämiseen, varhaiseen puuttumiseen ja rikosten ennalta ehkäisemiseen.

Ankkuritoiminnan tehtävät eri tasoilla

Nuoren ja perheen tasolla

- tarjota sellaista palvelua, jossa nuorten ongelmiin voidaan puuttua mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja siten ennaltaehkäistä ongelmien kasautuminen
- tarjota yksilöllistä ja kokonaisvaltaista tukea nuorelle
- tukea perhettä nuoren elämönhallinnassa
- ohjata nuori ja perhe tarvittaessa hoidon, palveluiden tai tuen piiriin muille asiantuntijoille.

Organisaation tasolla

- toimia moniammatillisena asiantuntijaverkostona nuorten hyvinvoinnin edistämisen, rikosten ja väkivaltaisen radikalisoitumisen ja ekstremismin ehkäisyssä (osaaminen ja koulutus)
- osallistua toiminnan suunnitteluun ja kehittämiseen
- seurata ja arvioida ankkuritoiminnan tuloksia ja toimintaa
- lisätä tietoisuutta nuorten tilanteesta ja toimintamallista.

Paikallisesti sekä alueen ja yhteiskunnan tasolla

- toimia asiantuntijana ennalta ehkäisevien ja varhaisen tuen palveluiden ammatti- ja organisaatorajat ylittävässä kehittämisessä ja toteuttamisessa
- osallistua asiantuntijoina toiminnan paikallisen, alueellisen ja valtakunnallisen ohjauksen kehittämiseen
- toimia yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi (esim. koulut ja oppilaitokset, 3. sektori, muut moniammatilliset työryhmät) sekä rikosten ja väkivaltaisen radikalisoitumisen ja ekstremismin ennaltaehkäisemiseksi
- seurata ja arvioida valtakunnallisesti ankkuritoiminnan tuloksia ja toimintaa.

1.3 Toimintaa ohjaavat periaatteet

Ankkuritoiminnan keskeiset periaatteet ovat nuoren osallisuus, yksilöllisyys ja kokonaisvaltaisuus, moniammatillinen yhteistyö sekä nuorten hyvinvoinnin edistäminen ja rikosten ennaltaehkäiseminen. Periaatteet pohjautuvat etiikkaan ja lainsäädäntöön, jotka ohjaavat ja velvoittavat moniammatilliseen yhteistyöhön.

Nuoren osallisuus

Nuoren osallisuus on ankkuritoimintaa ohjaava periaate. Nuori on ankkuritoiminnan keskeisin henkilö. Hänen osallisuutensa perustuu nuoren itsemääräämisoikeuteen. Nuoren itsemääräämisoikeuden kunnioittaminen tarkoittaa, että nuori kohdataan arvostaen ja kunnioittavasti. Nuorta kuullaan oman elämänsä asiantuntijana ja hänet kohdataan tasavertaisena kumppanina. Tapaamisessa käsitellään nuoren itsensä esittämiä kysymyksiä, kokemuksia ja tapahtumakuvauksia. Ankkuritoiminnan asiakassuhde perustuu kumppanuuteen, mikä mahdollistaa nuoren osallisuuden häntä koskevissa asioissa. Hän tulee kuulluksi ja saa vaikuttaa itseään koskeviin asioihin. Nuoren kanssa puhutaan avoimesti myös vaikeista ja epämiellyttävistä asioista. Tämä edellyttää luottamuksen rakentamista nuoren ja ankkuritiimin ammattilaisten välille. Nuoren kanssa ollaan suorassa vuorovaikutuksessa, hänen asioistaan ollaan aidosti kiinnostuneita ja häntä pyritään auttamaan rankaisemisen ja syyttämisen sijaan. Ankkuritiimin ammattilaiset ovat ensisijaisesti nuoren puolella ja tukemassa häntä eteenpäin.

Yksilöllisyys ja kokonaisvaltaisuus

Ankkuritoiminnassa nuori kohdataan yksilöllisesti ja kokonaisvaltaisesti. Tämä tarkoittaa sitä, että toiminta suunnitellaan vastaamaan jokaisen nuoren yksilöllisiä tarpeita ja toiminnassa huomioidaan hänen elämänsä kannalta merkitykselliset asiat. Nuoren etu asetetaan etusijalle ja pyritään tunnistamaan nuoren voimavarat ja tukemaan häntä mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Kokonaisvaltaisuus ankkuritoiminnassa tarkoittaa sitä, että myös vanhemmat ja huoltajat otetaan mukaan toimintaan. Vanhemmilla on keskeinen rooli nuoren tukemisessa. Myös vanhempien avun ja tuen tarpeet on siten pyrittävä tunnistamaan, jotta nuoren toiminnan taustasyiden ratkaisemiseen voidaan tarjota tukea. Tuen tarpeet on mahdollista tunnistaa varhain, kun nuoren tilanne kartoitetaan kokonaisvaltaisesti. Tällöin auttamisen mahdollisuuksia on runsaasti.

Moniammatillinen yhteistyö ankkuritoiminnassa

Ankkuritoiminnassa moniammatillisuus perustuu yhteiseen tavoitteeseen, keskinäiseen kunnioitukseen ja yhteisesti sovittuihin toimintatapoihin. Koko toiminnan osalta tämä tarkoittaa, että ammattilaiset jakavat käsityksen siitä, että ankkuritoiminnalla tähdätään rikosten, päihteiden käytön, muun nuorelle haitallisen käyttäytymisen sekä väkivaltaisen radikalisoitumisen ja ekstremismin ennaltaehkäisemiseen, varhaiseen puuttumiseen ja nuoren yksilölliseen tukemiseen. Yhteinen tavoite edellyttää sitä, että kaikki ankkuritiimin ammattilaiset tuntevat tavoitteen ja sitoutuvat työskentelemään sen eteen. Nuoren tarpeisiin vastaaminen edellyttää kokonaisvaltaista lähestymistapaa, jossa kaikkien ammattilaisten osaamista tarvitaan. Jokaisella ammattilaisella on sekä oikeus että velvollisuus tuoda oma ammattitaitonsa yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi.

Ankkuritoiminnassa on yhteisesti sovitut työtavat. Jokaisen nuoren kanssa työskennellessä toiminta suunnitellaan yhdessä ja sovitaan yhteisesti työtavoista ja menetelmistä tavoitteiden saavuttamiseksi. Lisäksi toiminnan tulee olla sekä paikallisesti ja alueellisesti että ammattiryhmittäin johdettua.

Ankkuritoiminta on tulevaisuuteen suuntautuvaa. Toiminnassa ei käsitellä vain yksittäistä tapahtumaa tai ongelmaa, vaan pyritään puuttumaan tapahtuman syihin ja siihen, mihin nyt mahdollisesti tehtävät ratkaisut johtavat. Ankkuri toimii ”nivelevaiheena”, jossa autetaan nuorta tulevaisuuden kannalta kestäviin ratkaisuihin ja tarvittaessa huolehditaan palveluohjauksesta. Jatko toimien ja palveluohjauksen suunnittelu vaatii aikaa ja paneutumista nuoren yksilölliseen tilanteeseen.

Nuoren hyvinvoinnin edistäminen ja rikosten ennaltaehkäiseminen

Ankkuritoiminnassa yhdistyvät moniammatillisesti rikosten ennalta estäminen, varhainen puuttuminen ja hyvinvoinnin edistäminen. Painopiste ankkuritoiminnassa on nuoren positiivisen käyttäytymisen tukemisessa rankaisemisen sijaan. Varhaisella puuttumisella pyritään välttämään nuoren ongelmien kasautuminen ja tukemaan jo syntyneiden ongelmien ratkaisemista.

Ankkuritoiminnassa hyvinvoinnin edistäminen ja rikosten ennalta estäminen yhdistyvät, koska on tunnistettava kokonaisvaltaisesti syyt, jotka vaarantavat nuoren hyvinvoinnin ja tulevaisuuden. Nuoren hyvinvointi muodostuu moniulotteisista tekijöistä, jotka kohdistuvat nuoreen itseensä, perheeseen, ystäviin, kouluun, taloudelliseen tilanteeseen sekä ympäristön vallitseviin olosuhteisiin, nuoren osallisuuden edistäminen ja nuoren kuuleminen häntä koskevassa asiassa ovat ensisijaisen tärkeitä. Syyt nuoren rikoksilla tai päihteillä oireilemiseen voivat siten olla monisyisiä ja vaikeasti tunnistettavia. Hyvinvoinnin edistäminen ja rikosten ennalta estäminen ovat kuitenkin pitkäjänteistä

toimintaa, jonka vaikuttavuus voidaan usein osoittaa vasta pitkällä aikajänteellä tai epäsuorasti. Näin ollen tulosten arvioimiseksi tarvitaan jatkuvaa tiedonkeruuta ja seurantaa.

Osana nuoren hyvinvoinnin edistämistä ja syrjäytymisen ja näköalattomuuden ehkäisyä ankkuritoiminnassa voidaan käsitellä nuoren tai huoltajan suostumuksella myös pitkittyneitä tai vakavia koulukiusaamistilanteita, jotka ulottuvat usein myös koulun ulkopuolelle ja verkkoon. Tällöin ankkuritiimi tekee yhteistyötä opetustoimen kanssa ja ankkuritoiminnalla täydennetään asian käsittelyä koulussa.

Nuoret elävät yhä digitalisoituvassa maailmassa, ja tämän päivän lapset ja nuoret ovat historian verkottunein sukupolvi. Tietoverkkoja hyödynnetään kaikessa rikollisuudessa, ja tietoverkkorikollisuuden kiihtyvä kasvu näkyy lasten ja nuorten arjessa. Kehitys on vaikuttanut niin nuorten rikoskäyttäytymiseen kuin lisännyt rikosten uhriksi joutumisen riskiä. Lasten ja nuorten verkossa kohtaamien uhkien ja riskien tunnistaminen ja pääasiassa tietoverkoissa tapahtuvaan rikolliseen riskikäyttäytymiseen puuttuminen edellyttää ankkuritoiminnan työmuotojen ja menetelmien päivittämistä ja kehittämistä.

2 Ankkuritoiminnan tiedonsaanti ja tiedon jakaminen

Ankkuritoiminta antaa asiakkaalle lisäarvoa ja se on nuorten hyvinvointia edistävää palvelua nuorelle. Toiminta perustuu asianosaisten vapaaehtoisuuteen ja nuoren suostumukseen viranomaisten keskinäisen tiedonvaihdon osalta. Jokainen toimija toimii oman lainsäädäntönsä puitteissa omassa roolissaan, mutta on silti hyödyllistä että toimijat tunnustavat myös toistensa lainsäädäntöä.

Ankkurissa työskentelevät työntekijät noudattavat omaa toimialansa koskevaa sääntelyä ja sen edellyttämiä toimia osana ankkurityöskentelyä. Näin ollen ankkuritoiminta sisältää yhtäläillä lapselle/nuorelle tarjottavaa suostumukseen perustuvaa varhaista tukea (esim. nuorisotyöntekijän palvelut) kuin velvoittavia lakisääteisiä toimia esimerkiksi nuoren rikosprosessissa (esim. poliisin tekemä esitutkinta tai sosiaalityöntekijän tekemät palvelutarpeenarviot). On tärkeää, että koko tiimillä on käsitys toimintaan liittyvästä lainsäädännöstä, sen mahdollisuuksista ja rajoituksista.

Toiminnassa on kuitenkin hyvä muistaa, että se perustuu pääsääntöisesti vapaaehtoisuuteen. Toiminnalla siis tuotetaan lisäarvoa sen asiakkaalle mahdollistamalla usean ammattiryhmän tapaaminen yhdellä kertaa ja näin sujuvoittamalla asiakkaan asioiden hoitamista ja mahdollista etenemistä. Vaikka toiminta perustuu vapaaehtoisuuteen, on kuitenkin huomioitava tiedonvaihtoon liittyvä lainsäädäntö.

Tässä jaksossa käydään läpi ankkuritoiminnan kannalta relevanttia lainsäädäntöä. Mukaan on otettu myös tiedonvaihdon kannalta oleellinen lainsäädäntö opetusvoimien osalta.

Taulukko 1. Moniammatilliseen yhteistyöhön liittyvä lainsäädäntö nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi ja rikosten ennaltaehkäisemiseksi ankkuritoiminnassa

Toimiala	Kuvaus	Laki
Poliisitoimi	Poliisin tehtäviin kuuluu rikosten ennalta estäminen. Poliisi toimii turvallisuuden ylläpitämiseksi yhteistyössä muiden viranomaisten, yhteisöjen ja asukkaiden kanssa.	Poliisilaki (872/2011) 1 luvun 1 §
Sosiaalitoimi	Viranomaisten tulee yhteistyössä edistää lasten ja nuorten hyvinvointia ja pyydettyä osallistua monialaiseen yhteistyöhön.	Sosiaalihuoltolaki (1301/2014) 1 luvun 5 §, 2 luvun 9 §, 4 luvun 41 §
Nuorisotoimi	Tehtävänä on tavoittaa tuen tarpeessa oleva nuori ja auttaa häntä tarvittavien palvelujen ja muun tuen piiriin, sekä edistää nuoren hyvinvointia	Nuorisolaki (1285/2016) 3 luvun 9-10 §, 4 luvun 13 §
Terveystoimi	Kunnan eri toimialojen on tehtävä yhteistyötä terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi.	Terveystieteiden laki (1326/2010) 2 luvun 12 §

2.1 Tiedonvaihto ankkuritoiminnassa

Ankkuritoiminnassa toimijoiden keskinäinen tiedonvaihto on keskeinen keino nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi ja rikosten ennaltaehkäisyssä. Tiedonvaihdolla voidaan osaltaan luoda kokonaiskuva nuoren tilanteesta ja tunnistaa seikkoja, jotka jäisivät vain yhden ammattiryhmän tietojen perusteella huomioimatta. Ankkuritoiminnan tiedonvaihto ohjaa nuoren itsemääräämisoikeuden kunnioitusta ja etu sekä ammattilaisten vaitiolovelvollisuutta, ja se perustuu nuoren tietojen ja ammattilaisten toimintaa ohjaavaan lainsäädäntöön (Taulukko 2).

Tiedonvaihtamisella tarkoitetaan asiakastietojen luovuttamista tai vastaanottamista ammattilaiselta toiselle. Nuorta koskevat tiedot kuuluvat yksityisyyden suojan piiriin. Nuori voi kuitenkin antaa suostumuksen tietojenvaihtoon. Mikäli nuoren suostumusta ei ole, ammattilaisella on oltava laissa säädetty toimivalta tietojen vaihtoon, muutoin se ei ole oikeutettua (ks. lisää luku 3.3.2.). Ankkuritoiminnassa tiedonvaihdon laajuus suhteutuu jaetun tiedon välttämättömyyteen, tarvittaviin toimenpiteisiin ja harkintaan siitä, miten nuorta voitaisiin parhaiten tukea ja missä jatkotyö nuoren kanssa tehdään. Tietojen vaihtamiseen sisältyy huolellinen tietojen käsittely kunkin hallinnonalan määräysten ja ohjeiden mukaisesti.

Viranomaisilla on vaitiolovelvollisuus yksittäisistä nuorta koskevista asioista. Salassa pidettäviä ovat ilmoitukset rikoksista ja rikosten ennalta estämistä koskevat selvitykset, sosiaalihuollon asiakastiedot, potilaan terveystiedot ja etsivän nuorisotyön nuorta koskevat tiedot. Salassapito ei poista velvollisuutta ilmoittaa lastensuojelun tarpeesta sosiaalihuollosta vastaavalle tai tietyistä rikosepäilyistä poliisille.

Nuorelta pyydetään suostumus ankkuritiimin toimijoiden keskinäiseen tiedonvaihtoon (ks. lisää alaluku 3.3.2). Tämän jälkeen ammattilaiset voivat vaihtaa toiminnan kannalta välttämättömiä nuorta koskevia tietoja silloin, kun nuoren etu sitä edellyttää, nuoren edun mukaisessa laajuudessa. Mikäli tapaamisen syynä on asia, jonka käsittelyyn lainsäädännön perusteella ei edellytetä nuoren suostumusta, ammattilaiset voivat luovuttaa tietoja sen mukaisesti kuin käsiteltävänä olevaa asiaa koskeva lainsäädäntö sen määrittelee. Nuoren suostumusta ei tarvita tiedonvaihtoon esimerkiksi lastensuojeluilmoituksessa tai tietyin edellytyksin väkivallan uhan arvioinnissa.

Tiedonvaihtamisessa huomioitavia seikkoja

Vaihdettavan tiedon

- laatu (esim. potilastieto – potilaslaki)
- välttämättömyys / tarpeellisuus
- luovuttaminen (esim. oikeus luovuttaa tietoa)
- vastaanottaminen (esim. vastaanottajan oikeus käsitellä tietoa)
- konteksti eli mihin tieto liittyy (esim. tietty rikos, uhka, lastensuojelu)
- käyttötarkoitus (esim. rikosten ennaltaestäminen, palvelutarpeen arviointi)
- harkinnanvaraisuus (esim. yksityisyyden suojan rajoittaminen suhteessa päämäärään)
- laajuus eli missä määrin tietoja käsitellään (esim. tietojen luovuttaminen rajatusti)
- käsitteleminen (esim. mihin tieto tallennetaan, tietosuoja)

2.2 Lisätietoja lainsäädännöstä

Jokaisen toimijan tulee tuntea oman toimialansa lainsäädäntö yhteistyön tekemisen sekä tietojen jakamisen osalta toiminnan toteuttamiseksi. Aiemmin avattujen lisäksi taulukossa on lisää tietoa lainsäädännöstä liittyen tietojen luovuttamiseen ja tietojen saantiin ankkuritoiminnassa.

Taulukko 2. Lainsäädäntö tietojen luovuttamisesta ja oikeudesta tietojen saantiin ankkuritoiminnassa

Toimiala	Kuvaus	Laki
Kaikki	<p>Yksittäistä nuorta koskevista asioista viranomaisilla on vaitiolovelvollisuus.</p> <p>Salassa pidettäviä ovat ilmoitukset rikoksista ja rikosten ennalta estämistä koskevat selvitykset, sosiaalihuollon asiakastiedot, potilaan terveystiedot ja etsivän nuorisotyön nuorta koskevat tiedot.</p>	<p>Julkisuuslaki (621/1999) 1 luvun 1 §, 5 luvun 20 §, 6 luvun 23 -24 §</p> <p>Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000) 3 luvun 14 -15 §;</p> <p>Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä (559/1994) 3 luvun 17 §</p> <p>Poliisilaki (872/2011) 7 luvun 1 §,</p> <p>Nuorisolaki (1285/2016) 3 luvun 12 §</p>
Kaikki	<p>Salassapito ei poista velvollisuutta ilmoittaa lastensuojelun tarpeesta sosiaalihuollosta vastaavalle tai tietyistä rikosepäilyistä poliisille.</p>	<p>Lastensuojelulaki (417/2007) 5 luvun 25 §,</p> <p>Rikoslaki (29/1889) 15 luvun 10 §</p>
Poliisitoimi	<p>Poliisilla on oikeus viranomaisten ja yhteisöjen salassa pidettäviin tietoihin, jotka ovat poliisin tehtävän suorittamisen kannalta tarpeellisia tietoja, ellei ole nimenomaista kieltoa luovuttaa todisteeksi tai poliisille.</p> <p>Vaitiolovelvollisuus ei estä tietojen antamista viranomaiselle/julkisyhteisölle, jos tälle säädetyn tehtävän vuoksi on tarve saada tietoa.</p>	<p>Poliisilaki (872/2011) 4 luvun 2-3 §, 7 luvun 1-2 §</p>
Sosiaalitoimi	<p>Sosiaalihuollon järjestäjällä on oikeus luovuttaa tietoa viranomaiselle asiakkaan suostumuksen perusteella tai jos se on lapsen edun mukaista tai asia liittyy vakavaan rikokseen tai väkivallan uhan arvioimiseen.</p> <p>Muilla viranomaisilla on velvollisuus luovuttaa salassapidon estämättä sosiaalihuollon asiakassuhteeseen liittyvät olennaiset tiedot, kun se laissa säädetyn tehtävän vuoksi on välttämätöntä</p>	<p>Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000) 3 luvun 16 -19 § ja 4 luvun 20 §</p>
Nuorisotoimi	<p>Nuorisotoimi voi luovuttaa tietoja vain nuoren/vanhemman suostumuksella, ellei kyse ole väkivallan uhan arvioinnista tai uhkaavan teon estämisestä.</p>	<p>Nuorisolaki (1285/2016) 3 luvun 11-12 § ja 6 luvun 28 §, 4 luvun 14 §</p>
Terveystoimi	<p>Terveystoimi voi osallistua tietojenvaihtoon, kun siihen on nuorelta suostumus tai kyse on väkivallan uhan arvioinnista tai nimenomainen lain säädös oikeuttaa tietojen vaihtamisen.</p>	<p>Laki potilaan asemasta ja oikeuksista (784/1992) 4 luvun 13 §</p>

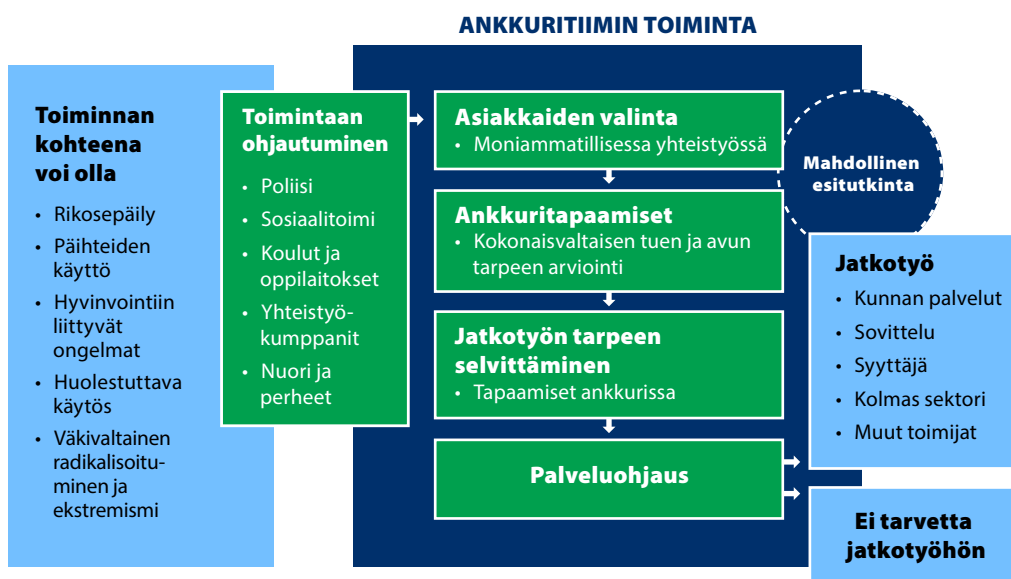
3 Ankkuritoiminnan toteuttaminen

3.1 Ankkuritoiminnan prosessikuvaus

Nuoren ankkuriprosessi käynnistyy, kun ammattilaisella, läheisellä tai nuorella itsellä herää huoli nuoresta ja siitä ilmoitetaan jollekin tiimin taholle. (Kuvio 1). Yleisimmin nuori ohjataan toimintaan poliisin, sosiaalitoimen, koulun tai oppilaitoksen kautta. Ankkuritoimintaan ohjattavat tapaukset käydään läpi moniammatillisessa tiimissä ja valinnassa tehdään tarvittaessa yhteistyötä muiden ammattilaisten kanssa. Nuoren tilannetta tarkastellaan moniammatillisesti ja sovitaan tapaaminen nuoren sekä hänen läheistensä kanssa. Tapaamisessa kartoitetaan nuoren ja perheen kokonaisvaltainen tilanne ja tuen tarve. Ankkuritiimin ensisijaisena tehtävänä on huolehtia, että nuori saa tarkoituksenmukaisen avun tilanteeseensa esimerkiksi palveluohjauksen keinoin.

Nuoren ankkuriprosessi etenee tässä käsikirjassa kuvatun yhteisen mallin mukaan. Koska ensisijaista on vastata nuoren tarpeisiin ja yksilölliseen tilanteeseen, voidaan prosessista tarvittaessa myös poiketa. Ankkuritapaamisia sovitaan nuoren yksilöllisen tarpeen mukaan ja pääpaino on tilanteen moniammatillisessa kartoittamisessa ja tarkoituksenmukaisessa palveluohjauksessa.

Kuvio 1. Ankkuritoiminnan prosessikuvaus

3.2 Ankkuriprosessin käynnistyminen

3.2.1 Ankkuritoiminnan kohteet ja ikäraajat

Ankkuritoiminta on tarkoitettu niille, jotka

- ovat alle 18-vuotiaita ja
- ovat tehneet rikoksen tai heitä epäillään rikoksesta ja/tai
- ovat käyttäneet huumeita ja/tai päihteitä ja/tai
- jonka toiminnassa on viitteitä väkivaltaisesta radikalisoitumisesta tai ekstreemismistä ja/tai
- tarvitsevat moniammatillista tukea elämäntilanteessaan, esim. lähisuhdeväkivaltatapauksissa

Ankkuritoiminnan tarkoituksena on varhainen puuttuminen ja sen kohderyhmänä ovat ensisijaisesti alle 18-vuotiaat rikoksilla tai päihteillä oireilevat lapset ja nuoret. Ankkuri puuttuu nuorten rikoskäyttäytymiseen sekä muuhun häiriökäyttäytymiseen, joka ei välttämättä ylitä rikosilmoituksen kynnyistä, mutta moniammatillisen tuen tarve on tunnistettu. Ankkuri tukee myös nuoria ja heidän perheitään, jotka tarvitsevat moniammatillista tukea elämäntilanteessaan, esimerkiksi lähisuhdeväkivaltatapauksissa.

3.2.2 Asiakkaiden valitseminen ja kutsuminen

Asiakkaiden valinta ja kutsuminen ankkuritapaamiseen:

- Käynnistyy useimmin viranomaisten kuten poliisissa, sosiaalitoimessa, koulussa tai oppilaitoksessa heränneen huolen perusteella.
- Aloite voi tulla myös eri yhteistyökumppaneiden tai perheiden ja läheisten yhteydenottojen perusteella.
- Asiakkaat valitaan moniammatillisessa tiimissä, jolloin päätös valinnasta perustuu useiden ammattilaisten harkintaan.

Kutsuminen ankkuritapaamiseen:

- Tapaamiseen kutsutaan puhelimitse tai kutsulla postitse.
- Ankkuritiimi voi tarvittaessa myös käydä nuoren kotona.

Pääasiassa poliisi, sosiaalitoimi tai koulut ja oppilaitokset ohjaavat nuoret ankkuritoimintaan, mutta tieto voi tulla myös osallistuvilta organisaatioilta, yhteistyökumppaneilta tai nuoren läheisiltä. Tämän vuoksi on tärkeää, että alueen muut toimijat ovat tietoisia ankkuritoiminnasta ja sen tarjoamasta tuesta. Koulut ja oppilaitokset ovat keskeisiä toimijoita, koska siellä pystytään tunnistamaan tuen tarpeessa olevia nuoria ja ohjaamaan heitä ankkuritoimintaan. Nuori tai tämän perhe voi myös ottaa suoraan yhteyttä ankkuriin.

Nuoren ankkuriprosessin aloittamisesta sovitaan moniammatillisessa yhteistyössä. Valinta tapahtuu ankkuritiimin palaverissa, joihin osallistuu koko ankkuritiimi. Siten saadaan jo heti prosessin alusta asti muodostettua kokonaiskuva nuoren tilanteesta. Näin päätös ei myöskään jää vain yksittäisten ammattilaisten harkinnan varaan.

Nuori ja hänen huoltajansa kutsutaan ankkuritapaamiseen soittamalla huoltajille tai nuorelle itselleen, jos hän on jo täysi-ikäinen. Jos huoltajia ei tavoiteta puhelimitse, voidaan heille lähettää kutsu postitse. Kutsussa kerrotaan nuorelle ja huoltajille miksi, miten ja milloin tapaaminen järjestetään (Liite 1.). Vanhempia tai huoltajia pyydetään saapumaan ensimmäiseen tapaamiseen. Lisäksi kutsussa kerrotaan ankkuritoiminnasta, ankkuritiimistä sekä tiedonvaihdon periaatteista. Ankkuritiimi sopii keskenään, kuka hoitaa nuoren ja hänen huoltajansa kutsumisen ankkuritapaamiseen. Usein kutsujana on poliisi, etenkin jos tapaamisen taustalla on nuorta koskeva rikosepäily.

3.3 Tapaamisten suunnittelu ja eteneminen

3.3.1 Tapaamisten valmistelu

Ankkuritiimi sopii ennen ankkuritapaamista, kuka kutsuu nuoren, hänen huoltajansa ja muut osallistujat, osallistuuko koko tiimi tapaamiseen vai vain osa, mistä aiheista tulevassa tapaamisessa keskustellaan ja kuka ammattilaisista käsittelee mitäkin asioita. Lisäksi sovitaan tapaamispaikan varaamisesta sekä siitä, kenellä on päävastuu nuoren tapauksesta ja kuka kirjaa tapaamiset.

Ankkuritapaamiseen osallistuvat nuori, hänen huoltajansa sekä ankkuritiimi tai osa tiimin ammattilaisista. Nuoren vanhemmat/huoltajat ovat mukana ensimmäisellä tapaamisella ja tarpeen mukaan jatkotapaamisissa. Ankkuritiimin ammattilaisten lisäksi tapaamisiin voi osallistua myös muita toimijoita. Heidät valitaan ja kutsutaan nuoren suostumuksella ja hänen yksilöllisen tilanteensa mukaisesti. Muita ammattilaisia ovat esimerkiksi koulun tai oppilaitoksen edustajat tai nuorelle jo muissa palveluissa nimetty oma sosiaalityöntekijä.

Ankkuritapaamiset järjestetään ensisijaisesti virka-aikana. Tapaamisia voidaan järjestää myös ilta-aikaan tai viikonloppuisin, jos nuoren ja hänen perheensä tilanne sen vaatii. Yhteen tapaamiseen varataan aikaa noin 1–2 tuntia.

Ankkuritapaamiset järjestetään pääsääntöisesti poliisilaitoksella, mutta jatkotapaamiset voidaan järjestää tapauskohtaisesti myös muualla. Tapaamiset voidaan järjestää myös osallistuvien organisaatioiden tiloissa, koululla tai esim. kahvilassa tai kolmannen sektorin tiloissa. Tilan tulee olla rauhallinen ja sellainen, että nuoren yksityisyys toteutuu.

3.3.2 Suostumus tietojenvaihtoon

Ankkuritoiminnalla pyritään tukemaan nuoren ja hänen vanhempiensa/huoltajiensa mahdollisuuksia edistää nuoren hyvinvointia. Ankkuritoiminta perustuu nuoren osallisuuden ja itsemääräämisoikeuden ja yksityisyyden suojan kunnioittamiseen¹. Tämän vuoksi nuorelta ja tilanteen huomioiden vanhemmalta/huoltajalta pyydetään suostumus ankkuritiimissä tapahtuvaan tiedonvaihtoon ja asian käsittelyyn moniammatillisessa ryhmässä. (Ks. lisää alaluku 2 lainsäädäntö)

Nuoren suostumuksen pyytäminen

Suostumus sisältää nuorta, tapahtumaa ja suostumuksen vastaanottajaa koskevat tiedot sekä suostumuksen voimassaoloajan. Suostumuksella nuori vahvistaa, että hän on antanut suostumuksen vapaaehtoisesti ja hänellä on ollut riittävästi tietoa ankkuritoiminnasta, siinä toteutettavasta moniammatillisesta tiedonvaihdosta sekä toiminnan luottamuksellisuudesta. Suostumus tehdään kirjallisesti (Liite 2.) ja se tallennetaan osaksi asiakastietoja eli siihen järjestelmään, mihin nuoren tiedot muutoinkin kirjataan. Nuorella on oikeus perua suostumuksensa.

---

¹ Laki potilaan asemasta ja oikeuksista 785/1992, Perustuslaki 731/1999, Laki sosiaali-
huollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 812/2000, Sosiaalihuoltolaki 1201/2014, Nuorisolaki 1285/2016

Huomionarvoista on se, että tietyiltä osin nuoren itsemääräämisoikeudella ei ole ikärajaa. Ankkuritiimi harkitsee riittääkö nuoren suostumus vai tarvitaanko myös vanhempien/ huoltajien suostumus².

Tilanteet, joissa tiedonvaihto toteutetaan ilman nuoren suostumusta

Jos nuoren suostumusta ei saada, ankkuritiimi arvioi, miten toteutetaan mahdolliset lakisääteiset toimenpiteet, joiden käsittelyyn nuoren suostumusta ei tarvita (esim. rikos- ja lastensuojelutapaukset), ja huolehtii siitä, että nuori saa tukea muiden palvelureittien kautta. Näissä tilanteissa nuoren tietoihin kuitenkin kirjataan, että nuoreen on otettu yhteyttä, mutta ei ole saatu suostumusta toimintaan osallistumiseen. Kirjaaminen tehdään siihen/niihin järjestelmiin, mihin nuoren tiedot muutoinkin kirjataan. Tämä on tärkeää myös ankkuritiimin ammattilaisten oikeusturvan vuoksi.

Nuoren suostumusta ei kuitenkaan pyydetä tilanteissa, mikäli tapaamisen syynä on asia, jonka käsittelyyn ei lainsäädännön perusteella edellytetä suostumusta. Tilanteissa, joissa suostumusta ei tarvita, nuorelle kuitenkin kerrotaan tilanne sekä perusteet ja keskustellaan asian merkityksestä³.

3.3.3 Tapaamisten sisältö ja eteneminen

Ankkuritapaamisten tarkoituksena on löytää keinot ja tuen muodot nuoren hyvinvoinnin edistämiseen, rikosten ennaltaehkäisemiseen ja osallisuuden lisäämiseen (s. 17). Tämä edellyttää nuoren yksilöllisen elämäntilanteen tunnistamista ja kartoittamista (Liite 3.). Nuoren elämäntilanteen laajalla kartoittamisella voidaan varmistaa sen, että nuoren tilanne tulee selvitettyä kokonaisvaltaisesti ja moninäkökulmaisesti. Tapaamisessa myös tuetaan keskustelua perheenjäsenten ja muiden osallistujien välillä.

Ankkuritapaaminen aloitetaan käymällä läpi tapaamiseen osallistujat sekä heidän roolinsa (s. 17). Vaikka ankkuritoiminnan periaatteet ja tietojen vaihto on kuvattu jo tapaamiskutsussa, ne keskustellaan läpi vielä uudelleen.

² Laki potilaan asemasta ja oikeuksista 785/1992.

³ Rikoslaki 39/1889, Laki potilaan asemasta ja oikeuksista 785/1992, Laki sosiaali- huollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 812/2000, Lastensuojelulaki 417/2007, Poliisilaki 872/2011, Nuorisolaki 1285/2016.

Ankkuritapaamisissa nuori, huoltajat ja ammattilaiset voivat kertoa omin sanoin tapahtumasta (s. 25). Tärkeää on kuulla nuorta ja hänen kuvaustaan siitä, mitä tapahtui. Ammattilaiset käyvät läpi, mitä tapahtumat tarkoittavat lainsäädännön näkökulmasta ja millaisia mahdollisia seurauksia siitä on tai olisi voinut aiheutua. Ankkuritiimin ammattilaiset kartoittavat nuoren elämäntilanteen mukaan lukien terveydentila, hyvinvointi ja perhetilanne sekä kaverit, vapaa-ajan vietto ja mahdollinen päihteiden käyttö.

Keskusteluilla tavoitellaan yhteistä ymmärrystä asioista. Myös vanhempia tuetaan osallistumaan keskusteluun, vaikka päähuomio on nuorella. Tärkeää on, että sekä nuori että huoltajat kokevat tullessa kuulluiksi. Tämä helpottaa asioista keskustelua, mutta se tukee myös asioista sopimista, muutostarpeiden tunnistamista ja jatkotyöskentelyä. Tapaamisen tavoitteena on lisäksi auttaa huoltajia tukemaan nuoren positiivista kehittymistä ja haitallisten toimien välttämistä. Nuoren mahdollisuudet hyvinvointia tukevaan käyttäytymiseen paranevat, kun hän kokee tullessa kuulluksi ja hänellä on turvallinen olo.

Tapahtuman käsittelyn jälkeen pohditaan yhteisesti, mitä sellaisia konkreettisia asioita osallistajat voivat tehdä, joilla tuetaan nuorta eteenpäin (s. 25). Tarvittaessa sovitaan uusi tapaamisaika tai huolehditaan palveluohjauksesta. Palveluohjaus toteutetaan siten, että varmistetaan nuorelle tapaamisaika palveluun ja tarvittaessa ohjaus toteutetaan "saattaen". Tämä tarkoittaa sitä, että ankkuritiimin ammattilainen on mukana ensimmäisellä tapaamisella muissa palveluissa. Ankkuritapaaminen päätetään myönteisessä ja kannustavassa ilmapiirissä. Lisäksi nuorta ja hänen huoltajia kehoitetaan ottamaan tarvittaessa yhteyttä ankkuritiimin ammattilaisiin, ja huolehditaan, että nuori ja huoltajat tietävät, miten jatkoyhteydenotto tapahtuu.

Ankkuritapaamisten eteneminen

Tapaamisen aloitus:

- esitellään osallistujat ja heidän roolinsa
- esitellään ankkuritoiminta ja tietojenvaihto
- keskustellaan tapaamisen tavoitteista
- pyydetään nuoren suostumus

Tapahtuman käsittely ja tuen tarpeen selvittäminen:

- kuullaan nuorta siitä, mitä on tapahtunut: miksi, miten, kuka tai keitä oli osallisina, missä ja milloin
- keskustellaan tapahtumien laillisista seurauksista ja vastuusta: mahdolliset seuraukset, vahingonkorvausvastuu, rikosoikeudellinen vastuu
- kartoitetaan nuoren elämäntilanne: terveydentila, perhetilanne, koulunkäynti, kaverit, vapaa-aika, päihteiden käyttö, riskikäyttäytyminen verkossa
- kuullaan huoltajien näkökulmaa

Tapaamisen päättäminen:

- laaditaan toimintasuunnitelma siitä, mitä konkreettista nuori, hänen huoltajansa ja osallistuvat ammattilaiset voivat tehdä
- sovitaan mahdollinen seuraava tapaamisaika tai ohjaaminen jatkopalveluihin
- lopetetaan tapaaminen keskusteluun nuoren vahvuuksista ja myönteisistä puolista
- rohkaistaan nuorta ja hänen huoltajaansa olemaan tarvittaessa yhteydessä

3.3.4 Asiakkaan tilanteen arvioiminen

Nuoren tilanteen arvioiminen toteutetaan ankkuritiimin yhteistyössä ja nuoren tilanne arvioidaan kokonaisvaltaisesti ja yksilöllisesti. Kokonaiskuvan muodostamiseksi tietoa nuoren tilanteesta ja taustasta kootaan eri ammattiryhmiltä. Nuoren tapaaminen on ensiarvoisen tärkeää, eikä kokonaiskuvaa voi muodostaa esimerkiksi pelkkien puhelin-keskustelujen perusteella. Kokonaiskuvan muodostamisessa huomioidaan myös huoltajien näkökulma. Moniammatillisen tiimin, nuoren ja vanhempien käsitysten perusteella muodostetaan kattava kuva nuoren tilanteesta ja tuen tarpeista (Kuvio 2.).

Kuvio 2. Kokonaiskuvan muodostaminen ankkuritoiminnasta

Ankkuritoiminnassa arvioidaan nuoren tilannetta. Tilanteen arviointi toteutetaan yhdessä nuoren kanssa, ankkuritoiminnan periaatteita kunnioittaen. Nuorelle voidaan myös tehdä ankkuritoiminnassa sosiaalihuollon palvelutarpeen arviointi, jos paikallisesti näin on sovittu. Arvioinnin periaatteita voidaan mukailla ja yhteistyötä tehdään muun sosiaalihuollon kanssa, vaikka viralliseen palvelutarpeen arviointiin ei olisi päädytty. Palvelutarpeen arvioinnin tavoitteena on tunnistaa nuoren tuen tarpeet. Ankkuritoiminnassa arvioinnin apuna voidaan käyttää erilaisia menetelmiä ja lomakkeita, jotka kohdistuvat nuoren kokonaistilanteen arviointiin sekä terveydentilan ja väkivaltaisuuden arvioimiseen (Liite 12).

Väkivaltaisen radikalisoitumisen ja ekstremismin uhan arvioinnin tueksi on kehitetty useita erilaisia menetelmiä ja lomakkeita (Liite12), mutta sen varhainen tunnistaminen on haasteellista. Haasteelliseksi väkivaltaisen radikalisoitumisen ja ekstremismin tunnistamisen ja ehkäisyn tekee se, että ilmiö on moniulotteinen, eikä sitä pystytä ennustamaan.

Digitalisaatiokehitys on vauhdittanut rajat ylittävän tietoverkkorikollisuuden kasvua. Nuoret ja alaikäiset ovat kyberrikostilastoissa ylliedustettuina Suomessa ja kansainvälisesti. Tietoverkkorikollisuuden osalta rikosentekijöiden riskiarviointimallit ovat monin osin vasta kehitysvaiheessa. Riskiryhmien tunnistamista vaikeuttaa erityisesti rikollisen palveluteollisuuden (Crime as-a-Service) kasvu, jolla tarkoitetaan erilaisten automatisoitujen rikosentekovälineiden ja -palvelujen kasvaneita markkinoita.

Käytännössä tämä tarkoittaa, että tietoverkkorikosten tekeminen ei nykypäivänä edellytä teknistä osaamista, ja lapsille ja nuorille on matalalla kynnyksellä saatavilla ohjeita ja palveluja erilaisten rikosten suorittamiseen

3.3.5 Ankkurisuunnitelma ja kirjaaminen

Ankkurisuunnitelma tarkoittaa sitä, että jokaisen nuoren kanssa sovitaan yksilölliset tavoitteet tulevaisuutta ajatellen sekä päätetään käytännön menetelmistä, joilla näihin tavoitteisiin päästään. Suunnitelmassa kuvataan myös se, mitä ammattilaiset tekevät tavoitteiden saavuttamisen tukemiseksi. Suunnitelman toteutumista seurataan mahdollisissa jatkotapaamisissa ja/tai puhelimitse nuoren tai hänen huoltajansa kanssa. Jos todetaan, että tarvetta lisätuelle tai tapaamisille ei ole, keskustellaan ja sovitaan esimerkiksi siitä, miten vanhemmat voivat tukea nuoren hyvinvointia ja mitä nuoren itse tulisi tehdä.

Ankkuritiimin ammattilaiset kirjaavat nuoren ankkuritapaamiset omiin tietojärjestelmiinsä, noudattaen omaa ammattiryhmää ja alaa koskevaa lainsäädäntöä ja ohjeita.

3.3.6 Tapaamisten tilastointi, Ankkuritoiminnan Extranet

Ankkuritoiminnan Extranet valmistui vuodenvaihteessa 2020-2021. Järjestelmän tavoitteena on tuottaa tietoa, joka on yhteismitallista ja samojen periaatteiden mukaan kerättyä. Tämä edellyttää kaikilta toimijoilta yhtenäistä kirjaamiskäytäntöä ja ohjeistuksen noudattamista. Järjestelmästä löytyvät ohjeet lomakeen täyttöön.

Extranet on suunniteltu ankkuritoimijoiden käyttöön. Tarkoituksena on, että Extranetin tiedonkeruun avulla kerätään määrällistä dataa ankkuritoiminnan asiakkaista, ankkuritoiminnasta ja sen vaikutuksista. Ankkuritoiminnan Extranetin raportointi antaa numeraalista tietoa tilastointilomakkeella kerätyistä tiedoista. Kaikki tieto, jota raportointi koskee, on kaikkien kirjautuneiden toimijoiden saatavilla.

Lomakkeella kerättyä tietoa tarvitaan hallinnon ja toiminnan ohjauksen eri tasoilla. Raportoinnilla tuotettu tieto on määrällistä tietoa ankkuritoiminnasta ja sen asiakkaista. Näiden tietojen perusteella voidaan ohjata paikallista ja alueellista toimintaa, vastata alueellisten sopimusten velvoitteisiin ja suoritteisiin kuntien välillä sekä tarjota tukea toimijoiden työn tarpeen perustelemiseksi. Lisäksi valtakunnallisella tasolla tietoa voidaan hyödyntää toiminnan ohjaamiseen, resursoinnin perustelemiseksi eri tahojen välillä ja toiminnan tarkasteluun. Tilivelvollisuuden toteutuminen edellyttää, että voidaan luotettavasti kertoa toiminnan tuloksista ja volyyymistä. Kerättyä tietoa voidaan hyödyntää myös ankkuritoimintaa koskevan tutkimuksen tukena.

Jokainen ankkuritiimin työntekijä rekisteröityy Extranetin käyttäjäksi ankkuritoiminta.fi sivustolla. Tämän jälkeen toimija saa henkilökohtaiset tunnukset palveluun. Kirjautuminen järjestelmään on vahvan tunnistautumisen takana. Poliisit ja muut VIRTU-käyttäjät kirjautuvat järjestelmään VIRTU-tunnistautumisen kautta, muut käyttäjät käyttävät SMS-varmennetta tunnistautumisessa.

Tiedonkeruulomake tulee täyttää jokaisen asiakastapaamisen jälkeen. Tiimi sopii keskenään, kuka lomakkeen täyttää. On tärkeää, että lomake täytetään pian tapaamisen jälkeen, jotta kerätty tieto on mahdollisimman todenmukaista. Lomakkeella ei kerätä yksilöiviä tietoja asiakkaasta, eikä täytettyjä lomakkeita ole mahdollista enää palata myöhemmin muuttamaan. Tarkemmat ohjeet lomakkeen täyttöön löytyvät Extranetistä.

Ankkuritapaamisista tilastoitavat asiat

Extranetissa tilastoitavat asiat

Taustatiedot

- Ankkurin nimi
- Sukupuoli
- Ikä
- Onko asiakas alle 15 v.
- Aikuisasiakas
- Kotikunta
- Onko tehty lastensuojeluilmoitus
- Onko asiakkaalla historiaa lastensuojelussa tai sosiaalihuollossa
- Onko lapsella tai nuorella harrastus
- Jos harrastus on, onko se ohjattua
- Kuuluuko lapsi tai nuori johonkin nuorten muodostamaan ryhmittymään, kuten nuorisoporukkaan tai muuhun, johon voi liittyä jengiytymisen piirteitä
- Onko asiakas ensimmäistä kertaa ankkurin palvelussa
- Jos kyse ei ole uudesta asiakkaasta, niin monettako kertaa asiakas on ankkurin palvelussa
- Mikä on tapaamisen aihe
- Onko teko tehty päihtyneenä
- Asiakkaan rooli

Palvelu ankkurissa

- Mistä tieto nuoresta on ankkuriin tullut? (Voit valita useamman)
- Jatko-ohjaus: Onko asiakas ohjattu ankkuritapaamisten jälkeen palveluun?
- Kuka tapasi / osallistui tapaamiseen? Millä kokoonpanolla ankkuri tapasi asiakkaan

Vaikuttavuus

- Ankkurin reagointiaika (arkipäivät ilmoituksesta 1. tapaamiseen)
- Miten asiakkaan kanssa työskenneltiin
- Asiakkaan jatkoa koskeva suunnitelma
- Katuuko nuori tekoaan, Nuoren oma arvio
- Katuuko nuori tekoaan, Työntekijöiden arvio
- Hyötykö nuori tapaamisesta, työntekijöiden arvio tapaamisen jälkeen
- Ankkuripalvelusta kieltäytyjien määrä / vuosi Alle 15 v. / yli 15 v.

Ankkuritoimintaan liittyvä yhteistyö

- Ankkurikahvi-tilaisuudet, Tilaisuuksien määrä vuodessa
- Ankkurikahvi-tilaisuudet, Tilaisuuksien Osallistujamäärä vuodessa
- Ankkurin sidosryhmätapaamiset, Tapaamisten määrä vuodessa
- Ankkurin sidosryhmätapaamiset, Tapaamisten Osallistujamäärä vuodessa.

3.3.7 Tapaamisten päättäminen ja palveluohjaus

Ankkuritapaamisista nuori ohjataan tarvittaessa sopiviin ja pitkäaikaisempiin palveluihin. Siten ankkuri toimii niin sanottuna nivelvaiheena, jossa kartoitetaan yksilöllinen tuen tarve ja ohjataan tarkoituksenmukaisiin palveluihin. Mahdollisia jatkohoito- ja tukitahoja ovat sidosryhmät sekä erilaiset yhteistyökumppanit (ks. lisää alaluku 4.2.)

Päätös siitä, että ankkuritapaamiset lopetetaan, tehdään yhteistyössä nuoren, hänen huoltajansa ja ankkuritiimin ammattilaisten kanssa. Yleensä tämä tapahtuu silloin, kun uusia huolta aiheuttavia tapahtumia tai niiden riskiä ei enää ilmene, tapahtumat on selvitetty tai nuori siirtyy esim. lastensuojelun asiakkaaksi. Tärkeää on, että mahdollinen avun ja tuen tarve on selvitetty ja nuori on ohjattu mahdollisen jatkotuen ja avun piiriin.

3.4 Muut ankkuritiimin tehtävät

Perinteisten puhutusten ohella moniammatillisella ankkuritiimillä on tehtäviä, jotka edistävät toiminnan alueellista tunnettuutta ja mahdollistavat kohtaamisia nuorten kanssa. Jalkautuminen nuorten pariin eri tilaisuuksissa, juhlapäivinä ja tapahtumissa, sekä kouluissa ja oppilaitoksissa tehtävä työ tuovat toimijoita lähemmäksi nuorta. Ankkurikahvit taas lisäävät toiminnan tunnettuutta, verkostoitumista ja tiedonvaihtoa ja yhteistyö koulujen ja oppilaitosten kanssa on tärkeää toiminnan ja yhteistyön kannalta.

3.4.1 Ankkuritiimin jalkautuminen

Hyvä käytäntö ankkuritoiminnassa on tiimin jalkautuminen nuorten pariin. Tiimi voi jalkautua oman alueensa tilaisuuksiin ja tapahtumiin, joissa nuoria liikkuu. Jalkautumisella on valvonnallinen elementti, mutta tärkeää on myös olla nuorille läsnä. Näin nuoret oppivat tuntemaan ankkuritoimijat ja toimijat taas oman alueensa nuoret.

Toimijat liikkuvat niin sanotuissa kenttävuoroissa yleensä poliisiautolla niin, että autossa on kaksi poliisia muiden toimijoiden ohella. Poliisit eivät ole hälytysvalmiudessa vaan toiminnan painopisteenä on jalkautuminen nuorten pariin. Jo tiimin läsnäololla on rauhoittava vaikutus, mutta poliisipartio voi myös puuttua mahdollisiin ongelmiin jalkautuessaan. Tiimin läsnäolo tapahtumissa helpottaa myös alkaviin ongelmiin puuttumista. Tilanteisiin voidaan reagoida nopeasti ja tapahtumia voidaan estää ennen niiden eskaloitumista.

Jalkautumisten yhteydessä nuorten kanssa käytävä keskustelu on arvokasta toiminnan mutta myös nuorten luottamuksen kannalta. Vapaaehtoiset kohtaamiset tuovat toimijat lähemmäksi nuoria ja helpottavat myös tulevia kohtaamisia. Nuorten on helpompi myös lähestyä tuntemiansa toimijoita ja kynnys toimintaan osallistumiselle madaltuu.

Ankkuritiimillä tulee olla kenttätoiminnassa (esim. tapahtumissa) yhteneväinen vaatetus, kuten liivit ammattitunnisteilla. Vaatetus tunnisteilla auttaa nuoria erottamaan tiimin muista toimijoista. Jokaisen toimijan oma organisaatio vastaa vaatetuksen hankinnasta.

3.4.2 Ankkurikahvit

Ankkuritoimintaa toteutetaan moniammatillisessa yhteistyössä sekä paikallisesti että alueellisesti. Ankkuritiimien ympärillä on paljon saman kohderyhmän kanssa työskenteleviä ammattilaisia, niin viranomaisia kuin vapaaehtoistoimijoitakin. Yhteistyö sidosryhmien ja yhteistyökumppaneiden kanssa perustuu molemminpuoliseen arvostukseen, kunnioitukseen ja tiedon jakamiseen alueellisesta toiminnasta ja kohderyhmien erityispiirteistä. Kaikkien ankkuritiimin ammattilaisten tehtäviin kuuluu yhteistyö muiden tahojen kanssa.

Yhteistyötä sidosryhmien kanssa voidaan edistää säännöllisellä yhteydenpidolla. Säännöllinen yhteydenpito ja kasvokkaiset tapaamiset tuovat toimijat tutuiksi toisilleen, mikä helpottaa yhdessä tekemistä ja tiedon jakamista ajankohtaisista asioista. Ankkurikahvit tuovat toimijat saman katon alle keskustelemaan ajankohtaisista aiheista ja alueellisista ilmiöistä. On tärkeää, että tietoa alueellisista haasteista tai ilmiöistä jaetaan toimijoiden kesken mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Tilaisuudessa voidaan esitellä ajankohtaisia aiheita, mutta pääasiassa se on hyvin epämuodollinen, vapaamuotoinen ja keskusteleva tilaisuus. Pääajatuksena on, että eri toimijat voivat vapaasti keskustella ja tutustua muihin toimijoihin joita ei välttämättä arjessa pääse tapaamaan. Keskustelujen tuloksena syntyy myös uusia yhteistyötapoja ja innovaatioita.

Kahveilla on hyvä mahdollisuus vahvistaa ankkuritoiminnan tunnettuutta. Kutsu lähetetään kaikille alueen tunnistetuille toimijoille, mukaan lukien järjestöille. Kutsutut voivat myös jakaa kutsua eteenpäin, jolloin voidaan tavoittaa myös sellaisia tahoja, joita ankkuritiimi ei alun perin ole tunnistanut. On tärkeää tunnistaa myös muuttuva järjestökenttä ja huomioida uudet toimijat vuosittain.

Ankkurikahvit voidaan järjestää myös etätoteutuksena tai virtuaalivetoisina. Esimerkiksi Teams-sovellus sopii tarkoitukseen, vaikka verkko toki rajoittaa vuorovaikutusta ja uusien ihmisten kohtaamista.

3.4.3 Koulu- ja oppilaitosyhteistyö

Yhteistyö ankkuritiimin ja alueen koulujen ja oppilaitosten välillä on tärkeää. Suuri osa ankkuriin ohjautuvista nuorista tulee koulujen kautta ja yhteistyötä koulujen kanssa on pidetty arvokkaana. Kouluissa ja oppilaitoksissa nuoria tavataan päivittäin ja mahdollinen oireilu on mahdollista havaita hyvin varhaisessa vaiheessa. Näin nuoren tilanteeseen päästään puuttumaan mahdollisesti jo ennen kuin ongelmia suuremmin ilmenee.

Koulujen ja oppilaitosten kanssa tärkeä toimintamuoto on avoin keskusteluyhteys, jolloin tiimi ja koulut voivat käydä keskustelua haastavista tilanteista ja antaa mahdollisesti neuvoja ja apua niihin. Kun käsitellään koulussa tai oppilaitoksessa opiskelevan lapsen tai nuoren henkilötietoja, on otettava huomioon myös tiedonsiirtoa ja salassapitoa koskevat säädökset. Koulun tai oppilaitoksen näkökulmasta ankkuritoimintaan osallistuminen on vapaaehtoista. Ankkuritiimi voi selvittää paikanpäällä koululla siellä ilmenneitä haasteita tai kutsua nuoren tapaamiseen. Tiimi voi olla myös mukana nuoren avuksi perustettavassa verkostossa. Tällöin ankkuritiimi tekee yhteistyötä koulun tai oppilaitoksen kanssa ja ankkuritoiminnalla täydennetään asian käsittelyä.

Ankkuritiimin koulu- tai oppilaitosyhteistyöhön voi kuulua myös oppituntien pitäminen tai koulun tilaisuuksissa mukana oleminen paikanpäällä tai virtuaalisesti jos näin paikallisesti tai alueellisesti sovitaan. On kuitenkin huomattava myös tekniikan tuomat mahdollisuudet tällaisissakin tilanteissa ja esimerkiksi tilaisuuksia voi virtuaalisesti pitää useammalle luokalle tai koululle samanaikaisesti.

3.4.4 Tietoverkkorikosten ehkäisy

Poliisin kyberrikostilastoissa nuoret ja alaikäiset ovat yliedustettuina Suomessa ja kansainvälisesti. Rajat ylittävän kyberrikollisuuden kasvu asettaa haasteita poliisin rikostutkinnalle, oikeusjärjestelmälle ja laajemmin tietoturvallisuudelle. Internetin käyttöä käytön perusteella tämän päivän 10-19-vuotiaat ovat historian verkottunein sukupolvi, jotka ovat kansainvälisten tutkimusten mukaan viettäneet puolet hereilläoloajastaan verkossa. Digitalisaatiokehityksen kasvu on lisännyt tietoverkkorikollisuuden houkuttelevuutta ja tehnyt niiden toteuttamisesta yhä helpompaa. Rikoksentekovälineet ovat nykyään helposti myös lasten ja nuorten saatavilla, ja niiden käyttäminen on tehty hyvin vaivattomaksi pitkälle viedyn automatisoinnin seurauksena. Tietoverkoissa aktiivisten ja IT-taidoiltaan kehittyneiden lasten nuorten tietoisuus laillisen ja laittoman toiminnan eroista ja rikosten seurauksista on tyypillisesti vähäistä. Tämä johtuu siitä että alusta, jolla nuoret toimivat on maailma, jossa ei ole minkäänlaista suunnitelmallista valvontaa, kuten fyysisen maailman, eikä ohjausta oikean tai väärän polulle.

Suuri osa kyberrikollisuudesta kohdistuu yksityishenkilöihin, mutta suurimmat menetykset koskettavat julkisia toimijoita ja organisaatioita. Yhden tietoteknisesti lahjakkaan nuoren rikoksen vaikutukset voivat kerrannaisvaikutuksiltaan vastata jopa sataa järjestäytyneen rikollisen toimijan aiheuttamaa rikoshaittaa. Nuoren rikoskierre voi edetä esimerkiksi lievien rikoksien ja hakkerointikokeilujen kautta kohti taloudellista motivoitunutta tietoverkkorikollisuuden laajaa kirjoa. Siirtymä rikolliselle polulle voi tapahtua hyvin nopeasti ja ajoittua alle rikosvastuuiän. Erilaisten verkkoyhteisöjen tai muun sosiaalisen ympäristön rooli on usein keskeisessä asemassa rikollisessa kehityksessä.

Vanhempien rooli tietoverkkorikosten ehkäisyssä korostuu erityisesti varhaisen rikollisen riskikäyttäytymisen ja ensimmäistä kertaa rikoksiin syyllistyneiden nuorten rikoskierteen katkaisemisessa. Nuoren ja vanhemman tietoteknisen osaamisen ja ymmärryksen välillä voi vallita merkittävä epäsuhta, joka saattaa vaikuttaa vanhemman kykyyn havainnoida nuoren ajautumista rikolliseen toimintaan.

4 Moniammatillinen yhteistyö ankkurissa

Ankkuritoiminta perustuu yhteisille kansallisille toimintaperiaatteille, mutta se järjestetään vastaamaan paikallisiin ja alueellisiin tarpeisiin ja erityispiirteisiin. Ankkuritoiminnan tarpeisiin ja erityispiirteisiin vaikuttavat alueen väestöpohja ja nuorten määrä sekä se, millaiset resurssit ankkuritoiminnalla on ja millaisia järjestöjä alueella toimii.

4.1 Ankkuriammattilaisten tehtävät

Ankkuritiimiin voi kuulua ammattilaisia poliisista, sosiaalitoimesta, terveystoimesta ja nuorisotoimesta. Mikäli kaikkia ammattiryhmiä ei ole käytettävissä, ankkuritoiminnassa huolehditaan siitä, että näiden ammattilaisten asiantuntemus on jotenkin muutoin saatavilla. Ankkuritiimiin osallistuvien ammattilaisten määrä suhteutetaan paikallisiin tarpeisiin ja olosuhteisiin.

Ankkuritiimin ammattilaisten tehtävät perustuvat heidän ammattiansa ohjaavaan lainsäädäntöön ja koulutukseen (Kuvio 3). Tämä edellyttää sitä, että jokainen ammattilainen tuntee oman ammattinsa osaamisensa ja siihen sisältyvän työnkuvan, jotta hän voi tuoda sen ankkuritiimin käyttöön. Lisäksi ammattilaisten on tunnettava muiden tiimiin kuuluvien ammattilaisten työnkuvat. Tämä edistää työn hallittavuutta sekä työhyvinvointia. Mukana olevien ammattilaisten työnkuvien rajaaminen ankkuritoimintaan auttaa heitä työnhallinnassa ja osaamisen kehittämisessä.

Kuvio 3. Ankkuritoimijoiden tehtävät

Ammattialakohtaisten tehtävien lisäksi ankkuritoiminnassa on kaikille yhteisiä tehtäviä, jotka kohdistuvat nuoren yksilöllisen tuen tarpeen arviointiin, laillisuuskasvatukseen ja nuoren tarpeenmukaiseen palveluohjaukseen tai jatkotyöskentelyyn nuoren ja/tai perheen kanssa (Kuvio 3).

Ankkuritiimissä toimivan poliisin tehtäviä ohjaa keskeisimpinä poliisilaki ja esitutkintalaki. Poliisin tehtäviin kuuluvat nuorten puhuttelut ja mikäli paikallisesti tai alueellisesti on niin sovittu, ankkurissa mukana olevien nuorten tekemien rikosten esitutkinta ja muut lakisääteiset poliisin tehtävät. Ankkuripoliisin tehtävät keskittyvät pääsääntöisesti rikosten ennaltaestämiseen. Poliisilla on tärkeä rooli myös kenttävalvonnassa.

Sosiaalitoimen edustajan tehtävät perustuvat sosiaalihuoltoa koskevaan lainsäädäntöön. Ankkuritiimissä sosiaalitoimen edustajan tehtäviin kuuluvat sosiaalihuoltolain sekä lastensuojelulain mukaiset palvelutarpeen arvioinnit, palveluohjaus tai näihin osallistuminen paikallisten sopimusten mukaan. Ankkuritiimi voi myös ohjata palvelutarpeen arvioinnit paikallisten käytäntöjen mukaisesti sosiaalitoimen toteutettaviksi. Sosiaalitoimen ammattilainen vastaa myös ankkurissa mukana olevien nuorten rikosseuraamusalan sosiaalityöstä.

Terveydenhuollon ammattilaisen tehtävät perustuvat terveydenhuoltoon koskevaan lainsäädäntöön. Heidän tehtävänä on ankkuritiimissä vastata terveydentilan ja terveyskäyttäytymisen arvioinneista. Lisäksi heidän tehtävänä on tunnistaa ja vähentää yleisiä terveydellisiä riskitekijöitä sekä vahvistaa suojelevia tekijöitä sekä tunnistaa mahdollisia riskitekijöitä.

Nuorisotyöntekijän tehtävät perustuvat nuorisolakiin. Heidän tehtävänä on ankkuritiimissä on tukea nuorta muuttamaan valintojaan muun muassa rikoskäyttäytymisen suhteen sekä tukea nuorta yhteiskuntaan kiinnittymisessä. Nuorisotyöntekijä voi vahvistaa myönteisiä asenteita koulua kohtaan ja ohjata mielekkääseen vapaa-ajan tekemiseen. Nämä kaikki tukevat rikoskäyttäytymisestä luopumista.

4.1.1 Perehdytys, mentorointi ja työnohjaus

Ankkuritoiminnan jatkuvuuden ja työhyvinvoinnin kannalta on tärkeää, että huolehditaan uusien ankkuritiimien ammattilaisten sekä esihenkilöiden perehdytyksestä. Perehdytys on tärkeää myös ankkuritoiminnan laadun varmistamisen kannalta. Jokaisessa ankkurissa laaditaan perehdytysohjelma (Liite 4.), jonka toteutumisesta vastaava taho on selkeästi sovittu. Koko tiimin tulee olla sitoutuneita uuden ammattilaisen perehdyttämiseen. Ankkuritiimin ammattilaiset vastaavat osaltaan toisten tiimin jäsenten ohjaamisesta ja perehdytyksestä oman alansa toimintaan ja toimintatapoihin. Ymmärrys tiimin toisten jäsenten ammattialasta ja toiminnasta tukee ja vahvistaa yhteistyötä tiimin sisällä.

Mentoroinnissa hiljaista tietoa siirretään kokeneemmalta ankkuritiimin ammattilaiselta kokemattomammalle. Mentori tukee ja ohjaa kahdenkeskisessä vuorovaikutuksessa kokemattomampaa henkilöä. Mentoroinnilla voidaan varmistaa, että kokemuksellinen tieto siirtyy myös uusille ankkuritiimin ammattilaisille.

Työnohjauksella voidaan tukea ankkuritiimin ammattilaisten mahdollisuuksia tarjota laadukasta palvelua nuorille. Työnohjauksella tarkoitetaan ankkuritiimin ammattilaisille tarjottavaa, asiantuntijan antamaa säännöllistä ohjausta ja tukea oman työn arviointiin, mahdollisten työongelmien erittelyyn ja tarvittavien toimenpiteiden suunnitteluun. Työ ankkurissa sisältää vaikeiden asioiden havaitsemista, puheeksi ottamista ja niihin puuttumista, mikä voi olla ammattilaiselle henkisesti kuormittavaa. Ankkuritoiminta perustuu työntekijän vuorovaikutustaitoihin, persoonallisuuteen ja ammatilliseen osaamiseen. Sen vuoksi on tärkeää, että huolehditaan hänen mahdollisuuksistaan tarjota objektiivista ja huomioonottavaa palvelua.

4.1.2 Täydennyskoulutus

Ankkuritoiminnan laadukas toteuttaminen edellyttää, että huolehditaan ankkuritiimin ammattilaisten riittävästä osaamisesta ja täydennyskoulutuksesta. Kaikilla ammattilaisilla on myös oma vastuu ylläpitää ja huolehtia riittävästä osaamisesta. Esimiestiimi yhteistyössä toimijoiden kanssa arvioi täydennyskoulutustarpeet. Vastuu täydennyskoulutuksen mahdollistamisesta ja rahoittamisesta on työnantajalla.

Täydennyskoulutusta tarvitaan monialaisesti osaamisen vahvistamiseen ja päivittämiseen. Ankkuritiimin ammattilaisilla tulee olla säännöllistä koulutusta yli ammattirajojen, sillä se lisää toimijoiden ymmärrystä toisten osallistuvien tahojen toiminnasta ja tavoitteista sekä vahvistaa moniammatillista yhteistyötä. Moniammatillisessa toiminnassa toimijat tuntevat pääperiaatteet toisten osallistuvien ammattilaisten lainsäädännöstä ja ohjauksesta, mikä tukee tiedonvaihdon toteutumisen oikea-aikaisuutta ja sisältöä. Lisäksi on tärkeää vahvistaa ankkuritiimien ammattilaisten osaamista suhteessa ankkuritoiminnan ydintehtäviin ja tiimityötaitojen vahvistamiseen.

4.1.3 Yhteistyön rakenteet

Ankkuritoiminnalla on yhteisesti sovitut ja pysyvät rakenteet moniammatilliselle yhteistyölle. Moniammatillinen yhteistyö pohjautuu yhteisiin periaatteisiin, jotka ovat nuoren osallisuus, yksilöllisyys ja kokonaisvaltaisuus, moniammatillisuus sekä nuoren hyvinvoinnin edistäminen ja rikosten ennaltaehkäiseminen. Yhteistyötä edistää se, että ankkuritiimi työskentelee samassa rakennuksessa ja yhteisessä työtilassa. Työtilat ovat yleisimmin poliisiasemalla, mutta ne voivat olla myös esimerkiksi kunnan tiloissa tai esimerkiksi perhekeskuksen toimitiloissa.

Ankkuritiimeillä on säännöllisesti palavereita tiimin kesken sekä esimiesten kanssa. Palavereissa käydään läpi mahdolliset asiakkaat, valitaan asiakkaat ja sovitaan, ketkä ankkuritiimin ammattilaisista tapaavat nuoren ensimmäisellä kerralla. Lisäksi palavereissa käsitellään ajankohtaisia tiimin asioita. Palavereista kirjoitetaan muistio, joka jaetaan tiimille sekä esimiehille, jotta kaikki ovat ajan tasalla ajankohtaisista asioista ja siitä, mitä tiimissä on päätetty. Esimiehet osallistuvat säännöllisesti palavereihin, joka vahvistaa tiedonvaihtoa esimiesten ja tiimin välillä ja pitää esimiehet ajan tasalla tiimin toiminnasta.

On tärkeää, että kaikki toimijat kirjaavat asiakastapaamiset yhteiselle alustalle tapaamisten ja toiminnan seuraamiseksi ja kehittämiseksi. Ankkuritoimijoiden käytössä on yhteinen tilastointijärjestelmä (Ankkuritoiminnan Extranet), jonne kaikki toimijat pääsevät. Järjestelmä tulee olla kaikkien tiimiläisten käytössä ja tunnukset haettuna toiminnan seuranta varten myös esimiehillä.

Ankkuritiimillä tulee olla kenttätoiminnassa (esim. tapahtumissa) yhteneväinen vaatetus, kuten liivit ammattitunnisteilla. Vaatetus tunnisteilla auttaa nuoria erottamaan tiimin muista toimijoista. Lisäksi yhteneväinen vaatetus tuo tasa-arvoa tiimin jäsenten välille sekä vahvistaa tiimihenkeä. Jokaisen toimijan oma organisaatio vastaa vaatetuksen hankinnasta.

4.2 Yhteistyökumppaneiden rooli ankkuritoiminnassa

4.2.1 Yhteistyökumppanit ankkuritoiminnassa nuoren tukena

Ankkuritoimintaa toteutetaan paikallisesti ja alueellisesti moniammatillisessa yhteistyössä yhteistyökumppaneiden kanssa (Taulukko 3). Yhteistyö sidosryhmien ja yhteistyökumppaneiden kanssa perustuu molemminpuoliseen arvostukseen, kunnioitukseen ja kumppanuuteen.

Yhteistyön edistäminen ankkuritoiminnassa sidosryhmien ja yhteistyökumppaneiden kanssa

- ajan tasalla olevat ja helposti löydettävät yhteystiedot
- säännöllinen yhteys sidosryhmiin ja yhteistyökumppaneihin
- ankkurikahvit
- some-näkyvyys
- vierailut kouluissa tai oppilaitoksissa ja yhteistyökumppaneiden luona
- toiminnasta kertominen oman organisaation sisällä

Ankkuritoiminta on tunnettu ja tunnistettu toimija nuorten hyvinvoinnin edistämisessä. Ankkuri on näkyvillä nuorten tapahtumissa, sosiaalisessa mediassa, kouluissa ja oppilaitoksissa. Yhteistyötä sidosryhmien kanssa voidaan edistää säännöllisellä yhteydenpidolla. Ankkurikahvit ovat hyvä mahdollisuus vahvistaa ankkurin tunnettavuutta. Ankkurikahvien tarkoituksena on koota nuorten kanssa toimivat tahot sekä ankkuritoiminnan sidosryhmät yhteen ja auttaa heitä tutustumaan toisiinsa, mikä parantaa tiedonvaihtoa ja helpottaa yhteistyötä. Kahvit antavat siten myös sidosryhmille ja yhteistyökumppaneille mahdollisuuden välittää tietoa toiminnastaan ja havainnoistaan muille toimijoille.

Ankkuritoiminnassa hyödynnetään myös yhteistyökumppaneiden asiantuntemusta nuoren tukemisessa. Yhteistyökumppaneilla tarkoitetaan niitä tahoja, jotka ovat nuoren elämän kannalta merkityksellisiä ja jotka voivat auttaa ja tukea häntä. Yhteistyökumppaneiden osallistumisesta päätetään tapauskohtaisesti nuoren kanssa.

Ankkuritiimissä sovitaan, kuka ankkuritiimin ammattilaisista on yhteydessä mahdolliseen yhteistyökumppaniin. Ankkuritiimin ammattilaiset sopivat yhteistyökumppaneiden kanssa yhteisistä toimintatavoista, jotta työskentely on mahdollisimman sujuvaa.

Eryteisesti koulut ja oppilaitokset ovat tärkeitä yhteistyökumppaneita ankkuritoiminnassa ja niiden kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä. Opettajat ja koulun tai oppilaitoksen henkilökunta tavoittavat valtaosan nuorista. Oppilas- ja opiskelijahuollon työntekijät voivat olla nuoren tai huoltajan suostumuksella suoraan yhteydessä ankkuritiimiin. Ankkuritoiminta on osa koulujen ja oppilaitosten moniammatillisen yhteistyön muotoja.

Yhteistyökumppaneita julkisella sektorilla ovat koulut ja oppilaitokset, kriisipalvelut, nuorisotoimi, poliisi ja rikosasioiden muut palvelut, sosiaali- ja terveystoimi sekä erilaiset muut kunnan ja kaupungin palvelut (s. 28).

Taulukko 3. Esimerkkejä ankkuritoiminnan yhteistyökumppaneista julkisella sektorilla

Sektori	Toimijat, esim.
Kriisipalvelut	lastenkodit/nuorisokodit, ensi- ja turvakodit, kriisikeskus, päihdepalvelusäätiö
Nuorisotoimi	nuorten palvelupisteet/nuorisotalot, erityisnuorisotyö, etsivä nuorisotyö, koulunuorisotyö ja nuorten työpajatoiminta
Opetustoimi	opettajat, rehtorit, koulukuraattorit, ammatilliset erityisoppilaitokset
Poliisi	ennalta estävä toiminta
Rikosasioiden muut palvelut	rikosseuraamusvirasto, rikosuhripäivystys, kriminaalihuolto, rikos- ja riita-asioiden sovittelu, oikeusaputoimisto
Sosiaalitoimi	lastensuojelu, perhetyö/perhepalvelut, aikuissosiaalityö, vammaispalvelut
Terveystoimi	kouluterveydenhoitajat, koululääkärit, omalääkärit, perheneuvola, psykiatria, psykologit, päihdepalvelut
Muut palvelut	palo- ja pelastustoimi, vastaanottokeskukset, työllistymispalvelut, ELY-keskus

Uskonnolliset toimijat ja yhteisöt tarjoavat tukipalveluita ja keskusteluapua erilaisiin elämän kriisitilanteisiin kaiken ikäisille. Yhteisöjen ja seurakuntien toimintaan voi tutustua perehtymällä heidän nettisivuihinsa ja ottamalla yhteyttä paikkakunnan toimijoihin.

Julkiset ja kolmannen sektorin toimintamallit ja tahot tarjoavat erilaisia tukipalveluita muun muassa rikoksiin, väkivaltaiseen radikalisoitumiseen ja lähisuhde- ja perheväkivaltaan liittyen. Lisäksi toimintamallit tarjoavat palveluita ja tukea nuorille, jotka ovat vaarassa jäädä muiden palveluiden ulkopuolelle tai tarvitsevat tukea arjen hallintaan tai koulutukseen ja työllistymiseen liittyen. (s. 37)

Järjestötoimijat tarjoavat palveluita, tukea ja apua erilaisiin elämän tilanteisiin. Tällaisia toimijoita on muun muassa SPR, HelsinkiMissio-Aggredi, Ehyt Ry, Mono, Pilari, NFG, Jussityö, tyttöjen-, poikien-, kumppanuustalot, Aseman Lapset ry, partiotoiminta, urheiluseurat ja starttipajat. Paikallisten järjestötoimijoiden toimintaan voi tutustua ottamalla yhteyttä toimijoihin.

Taulukko 4. Ankkuritoiminnan mahdollisia yhteistyökumppaneita

Rikosuhripäivystys (RIKU)

Tarkoitus	Tukea ja ohjausta rikoksen uhreille ja heidän läheisilleen ^{56,57} .
Kohderyhmä	Rikoksen uhrit, läheiset, rikoksen todistajat ^{56,57} .
Paikkakunnat	Toimii koko maassa:
Menetelmät	Tukea ja ohjausta kokemuksista selviytymiseen ja oikeuksien toteuttamiseen. Yhteiskunnallinen osallistuminen lausuntojen ja kannanottojen myötä. ⁵⁶
Valtakunnallinen ohjaus	Oikeusministeriö.
Lisätietoa	Rikosuhripäivystys.

Marak

Tarkoitus	Apua helposti ja nopeasti lähisuhde- tai parisuhdeväkivaltaa kokeneille tai sen uhan alla eläville.
Kohderyhmä	Henkilöt, jotka kokevat parisuhdeväkivaltaa tai elävät sen uhan alla.
Paikkakunnat	Toimii noin 90 kunnan alueella.
Menetelmät/palvelut	Moniammatillisessa työryhmässä laaditaan väkivallan uhreille turvasuunnitelma.
Valtakunnallinen ohjaus	Sosiaali- ja terveysministeriö: Terveiden ja hyvinvoinnin laitos.
Lisätietoa	Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, MARAK - moniammatillinen riskinarviointi; Väkivallan vähentäminen, Marak; Rikoksantorjunta, MARAK.

Rikos ja riita-asioiden sovittelu

Tarkoitus	Tukea ja apua rikoksen tai riidan sopimiseen ja hyvittämiseen.
Kohderyhmä	Rikoksen ja/tai riidan osapuolet.
Paikkakunnat	Toimii koko maassa: palveluita tarjoavat kunnat, järjestöt tai yhdistykset.
Menetelmät/palvelut	Apua rikoksen tai riidan käsittelyyn, sopimiseen ja hyvittämiseen. Toiminta on luottamuksellista, puolueetonta, vapaaehtoista ja maksutonta.
Valtakunnallinen ohjaus	Sosiaali- ja terveysministeriö: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.
Lisätietoa	Sosiaali- ja terveysministeriö: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos: sovittelupalvelut.

Vamos

Tarkoitus	Kohdennettua ja yksilöllistä tukea nuorille, jotka ovat vaarassa jäädä muiden palveluiden ulkopuolelle ⁵⁸ .
Kohderyhmä	Pääasiassa 16–29-vuotiaat nuoret.
Paikkakunnat	Toimii seitsemällä paikkakunnalla: Espoo, Helsinki, Kuopio, Lahti, Oulu, Turku, Rovaniemi. ⁵⁹
Menetelmät/palvelut	Tukea nuorelle sopivan väylän löytämiseen työhön, koulutukseen tai muuhun mielekkääseen toimintaan. Toiminta sisältää muun muassa yksilöllistä tukea, ryhmätoimintaa, urapalveluita ja vertais- ja harrastusryhmiä. Toimintaan voi ottaa nuoren luvalla yhteyttä kuka tahansa. Toiminta on maksutonta eikä siihen tarvita lähetettä tai diagnoosia. ⁵⁸
Valtakunnallinen ohjaus	Sosiaali- ja terveysministeriö.
Lisätietoa	Vamos: Helsingin diakonissalaitos.

Ohjaamo

Tarkoitus	Ohjausta, neuvontaa ja tukea arjen hallintaan, sosiaalisiin valmiuksiin ja koulutukseen ja työllistymiseen ^{60,61} .
Kohderyhmä	Alle 30-vuotiaat nuoret.
Paikkakunnat	Toimii noin 50 paikkakunnalla.
Menetelmät/palvelut	Toimintaan sisältyy yksilöllisen tarpeen mukaisesti palveluita esimerkiksi seuraavilta aloilta: etsivä nuorisotyö, TE-palvelut, opinto-ohjaus, työhön valmennus, tieto- ja neuvontapalvelut, sosiaalipalvelut, terveyspalvelut, Kela, päihdepalvelut, mielenterveyspalvelut. Toiminta on maksutonta. 61
Valtakunnallinen ohjaus	Työ- ja elinkeinoministeriö.
Lisätietoa	Ohjaamot.

Barnahus

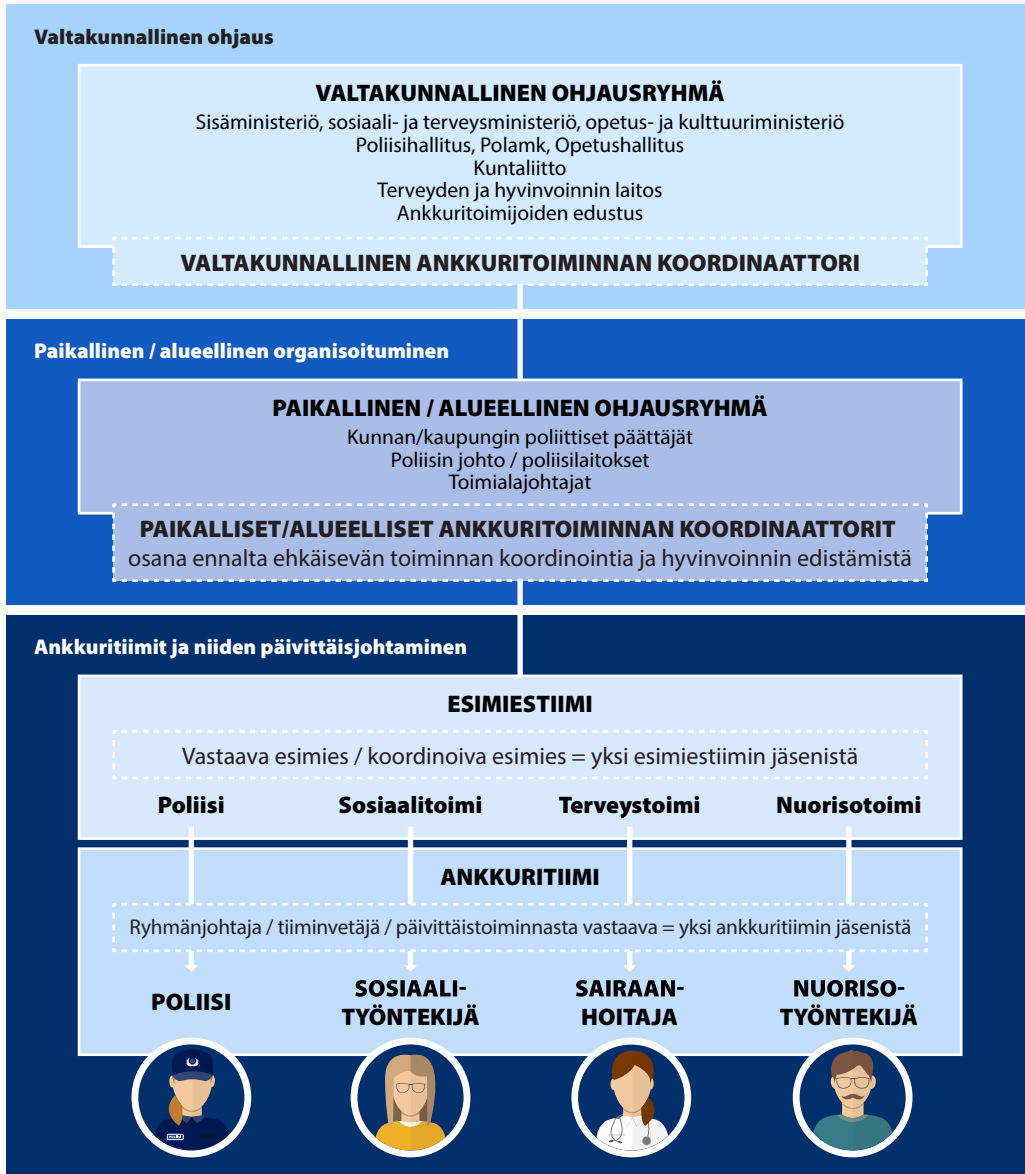
Tarkoitus	Barnahus-hankkeessa tehostetaan lapsiin kohdistuvien väkivaltaepäilyjen selvitysprosesseja sekä väkivaltaa kokeneiden lasten tukea ja hoitoa. Suuntaviivana toimivat eurooppalaiset Barnahus-standardit.
Kohderyhmä	Tahot, jotka työskentelevät lapsien kanssa, jotka ovat kohdanneet seksuaali- tai väkivaltarikoksen. Pääosin terveydenhuollon ja sosiaalitoimen viranomaiset sekä poliisit ja syyttäjät.
Paikkakunnat	Hankkeen toiminta on tarkoitus valtakunnallistaa. LASTA-seula-malli on otettu käyttöön erilaisina toteutuksina yli kymmenellä paikkakunnalla.
Menetelmät/palvelut	Valtakunnallistetaan monialaisen yhteistyön ja viranomaisten välisen tiedon jaon mallit (LASTA-seula-malli ja -lomake). Kehitetään tuen ja hoidon koordinaatiota hoitopolkuja mallintamalla, kouluttamalla ja juurruttamalla näyttöön pohjautuvia tuen ja hoidon menetelmiä (mm. TF-KKT, CFTSI, LKK) sekä vahvistamalla olemassa olevaa osaamista.
Valtakunnallinen ohjaus	THL
Lisätietoa	Maksuton Barnahus-verkkokoulu lapsiin kohdistuvasta väkivallasta (www.thl.fi/verkkokoulu), jonka tavoitteena on antaa keinoja tunnistaa lapsiin kohdistuvaa väkivaltaa sekä keinoja toimia väkivaltaepäilytilanteessa. Lisäksi koulutus antaa työkaluja tukea väkivaltaa kokenutta lasta oman työn arjessa

OSA II: ANKKURITOIMINNAN ORGANISOITUMINEN, KÄYNNISTÄMINEN JA KEHITTÄMINEN

5 Ankkuritoiminnan organisaatio

Ankkuritoimintaa ohjataan kolmella tasolla. Valtakunnallisella tasolla ankkuritoimintaa koordinoi valtakunnallinen kehittämisryhmä. Paikallisella ja alueellisella tasolla ankkuritoiminnan linjauksista ja toimintaedellytyksistä huolehtii paikallinen tai alueellinen ohjausryhmä. Toiminnan tasolla ankkuritoiminnan johtamisesta vastaa esimiestiimi. Kaikilla ankkuritoiminnan tasoilla seurataan, arvioidaan ja kehitetään toimintaa yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. (Kuvio 4)

Kuvio 4. Ankkuritoiminnan johtamisen ja ohjauksen rakenteet

5.1 Ankkuritoiminnan valtakunnallinen koordinointi

5.1.1 Valtakunnallinen kehittämisryhmä

Ankkuritoiminta on valtakunnallisesti ohjattua. Kehittämisryhmään kuuluvat edustajat sisäministeriöstä, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriöstä ja opetus- ja kulttuuriministeriöstä sekä Poliisihallituksesta, Opetushallituksesta, Kuntaliitosta, Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitokselta, Poliisiammattikorkeakoulusta ja joistain ankkuritiimeistä. Kehittämisryhmän keskeisenä tehtävänä on koordinoita ankkuritoimintaa ja seurata toiminnan yhdenmukaisuutta, saatavuutta, laatua ja vaikuttavuutta paikallisesti ja alueellisesti sekä puuttua mahdollisiin epäkohtiin. Lisäksi kehittämisryhmä järjestää koulutustilaisuuksia ja tekee aloitteita ankkuritoiminnan kehittämiseksi. Valtakunnallinen kehittämisryhmä osallistuu kansainväliseen yhteistyöhön ja vastaa kansainvälisten hyvien käytäntöjen levittämisestä Suomeen.

5.1.2 Valtakunnallinen koordinaattori

Valtakunnallinen ankkuritoiminnan koordinaattori toimii valtakunnallisen ohjausryhmän alaisuudessa. Koordinaattorin tehtävä on ankkuritoiminnan valtakunnallinen kehittäminen yhteistyössä Valtakunnallisen ohjausryhmän ja paikallisten ankkuritoimijoiden kesken. Koordinaattorin tehtävänä on ankkuritoiminnan valtakunnallinen seuranta, arviointi sekä toimintaan osallistuvien ammattilaisten ja esimiesten osaamisen vahvistaminen. Lisäksi ankkuritoiminnan koordinaattori vastaa ankkuritoiminnan kansallisesta ja kansainvälisestä tiedottamisesta.

Valtakunnallisen ankkuritoiminnan koordinaattorin tehtävät

Kehittäminen

- luo mahdollisuudet kansallisen toiminnan yhtenäistämiseen: toiminnan tasavertaisuus ja laatu
- koordinoi valtakunnallista toimintaa
- tukee paikallista/alueellista toimintaa, esim. käynnistämisvaihe
- toimii asiantuntijana esim. tiedonvaihto, väkivaltaiseen ekstremismiin radikalisoitumisen ehkäiseminen, yhteistyökumppanit
- koordinoi ja levittää tietoa kansallisesti ja kansainvälisesti hyvistä käytännöistä
- koordinoi vuosittaisia projekteja, esim. ankkuritietoisuuden levittäminen
- vastaa muista asiantuntijatehtävistä

Seuranta ja arviointi

- arvioi ja kehittää ankkuritoimintaa joka toinen vuosi toteutettavan kyselyn (ankkuritoimijat ja heidän esimiehensä) perusteella
- huolehtii vuosittaisesta ankkuritoiminnan tilastoinnin yhteenvedosta ja arvioinnista
- seuraa ankkuritoiminnan toimintakertomuksia
- raportoi valtakunnallisen ankkuritoiminnan tilasta (ministeriöt, poliisihallitus, maakunnat ja kunnat, ankkuritoimijat)

Koulutus

- välittää tutkimus- ja näyttöön perustuvaa tietoa yleistajuisesti ja käytännön toimintaan sovellettavassa muodossa
- organisoii kansallisen seminaarin (1/vuosi) ja osallistuu paikallisiin ja alueellisiin ankkuriseminaareihin
- suunnittelee ankkuritoimijoiden lisäkoulutusta, mm. verkkokurssit: lainsäädäntö ja tiedonvaihto, moniammatillinen yhteistyö, moniammatillisen tiimin johtaminen – moniammatillinen yhteistyö esimiestasolla, väkivaltaiseen ekstremismiin radikalisoitumisen ehkäiseminen moniammatillisessa yhteistyössä

Tiedottaminen

- välittää tietoa ankkuritoimijoiden ja ministeriöiden välillä
- välittää tietoa ankkuritoiminnasta mm. väestölle, mahdollisille yhteistyötahoille ja kansainvälisille kumppaneille
- ylläpitää ja päivittää ankkuriverkkosivustoa, jota käytetään työvälineenä tiedottamisessa, kehittämisessä, koulutuksessa ja seurannassa

5.2 Paikallinen ja alueellinen toiminta

5.2.1 Ankkureiden ohjausryhmä

Ankkuri vastaa osaltaan paikallisiin ja alueellisiin tarpeisiin nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi sekä rikosten ennaltaehkäisemiseksi. Alueellisia ankkureita ohjaa niille nimetty paikallinen tai alueellinen ohjausryhmä (s. 46). Sen tehtävänä on varmistaa, että nuorten hyvinvoinnin edistäminen ja rikosten ennaltaehkäiseminen on priorisoitu kaikilla toiminta-alueilla ja ne on huomioitu myös sektorikohtaisissa toimintasuunnitelmissa. Ohjausryhmän toiminta varmistaa eri alojen sitoutumisen ja toimintaedellytykset ankkuritoimintaan. Ryhmä arvioi ja seuraa ankkuritoiminnan toteuttamista ja osallistuu sen kehittämiseen yhteistyössä esimies- ja ankkuritiimin kanssa. Ohjausryhmä kokoontuu 2–4 kertaa vuodessa ja lisäksi tarvittaessa riippuen alueen ankkuritoiminnan tilanteesta.

Paikallinen tai alueellinen ohjausryhmä ja sen tehtävät

Ohjausryhmän jäsenet:

- edustaja esimiestiimistä
- kunnan tai kaupungin edustajat sosiaali- terveys- ja nuorisotoimesta, opetustoimesta sekä poliisin edustajat

Ohjausryhmän tehtävät

- vastaa alueellaan toiminnan linjauksista ja painopisteistä
- turvaa toimintaedellytykset muuttuvassa toimintaympäristössä
- seuraa ja arvioi toimintaa
- hyväksyy toimintasuunnitelman ja toimintakertomuksen
- osallistuu toiminnan kehittämiseen

5.3 Ankkuritiimin johtaminen

5.3.1 Esimiestiimi ja koordinoiva esimies

Ankkuritoiminnalla on esimiestiimi, joka koostuu ankkuritiimin ammattilaisten oman substanssialan esimiehistä. Esimiestiimi johtaa ankkuritiimiä ja vastaa käytännön toiminnan linjauksista. Esimiestiimin tehtävänä on varmistaa ankkuritoiminnan toimintaedellytykset. Se vastaa toiminnan seurannasta, arvioinnista ja kehittämisestä yhteistyössä ankkuritiimin kanssa. Esimiestiimi auttaa ratkaisemaan arjen haasteita.

Ankkuritoiminnan esimiestiimi

Toimintaedellytysten varmistaminen:

- vastaa siitä, että ankkuritoiminnassa on riittävät resurssit toiminnan toteuttamiseen
- vastaa toiminnan suunnittelusta ja linjauksista
- vastaa talouden suunnittelusta ja seurannasta
- vastaa raportoinnista ja toimintakertomuksen laadinnasta yhteistyössä muun ankkuritiimin kanssa.

Yhteistyön tukeminen:

- tukee käytännön toiminnan toteuttamista
- välittää tietoa taustaorganisaatioon
- välittää hyviä käytäntöjä, kokemuksia ja tietoa omista sidosryhmistä esimiestiimille
- esimiestiimi kokoontuu säännöllisesti vähintään 2–4 kertaa vuodessa + tarpeen mukaan.

Henkilöstöhallinta/henkilöstöjohtaminen:

- vastaa henkilöstöhallinnosta ja perehdytyksen toteuttamisesta
- mahdollistaa yhteistyön esimerkiksi huomioimalla työvuorosuunnittelun
- vastaa ammattilaisten osaamisen ylläpidosta
- huolehtii ankkuritiimin työhyvinvoinnista

Ankkuritoiminnan toteutumiselle on eduksi se, että esimies on helposti saavutettavissa ja hänellä on alueen erityispiirteiden tuntemus. Ankkuritoiminnan esimiehet varmistavat toimintaedellytykset, tukevat yhteistyön ja toiminnan toteuttamista, vastaavat henkilöstöhallinnosta ja osallistuvat toiminnan kehittämiseen. Esimiehet toimivat yhteistyössä paikallisen tai alueellisen ohjausryhmän kanssa.

Esimiestiimille on nimetty vetäjä, joka on yksi esimiestiimin jäsenistä. Tämän vetäjän eli koordinoivan esimiehen tehtävänä on selkeyttää moniammatillista johtamisrakennetta, vahvistaa tiedonkulkua sekä vastuunjakoja. Vetäjän tehtävänä on lisäksi varmistaa esimiestiimin toiminta ja moniammatillinen yhteistyö ankkuritoiminnan esimiesten välillä. Lisäksi hän huolehtii tiedonkulusta erityisesti esimiesten ja ankkuritiimin välillä sekä tiedottamistarpeisiin vastaamisesta.

Koordinoivan esimiehen tehtävät**Koordinoivan esimiehen tehtäviä:**

- johtaa esimiestiimiä
- vastaa esimiestoiminnasta ja yhteistyöstä esimiesten välillä
- huolehtii tiedonkulusta erityisesti esimiesten ja tiimin välillä
- vastaa toiminnan talouden koordinoinnista
- vastaa toiminnan raportoinnista ohjausryhmälle (ja toimintaan osallistuviin kuntiin)
- paikallisen tai alueellisen ankkuritoiminnan sisäinen ja ulkoinen tiedottaminen

5.3.2 Ryhmänjohtaja

Ankkuritiimillä voi olla päivittäistoiminnasta vastaava esimies eli ryhmänjohtaja tai tiiminvetäjä. Tiiminvetäjäksi voidaan nimetä joku ankkuritiimin ammattilaisista. Toiminnan sujuvuutta edistää se, että tiiminvetäjä on ankkuritiimin arjessa täysipainoisesti läsnä ja saavutettavissa. Tiiminvetäjän tehtäviin kuuluu päivittäistoiminnasta vastaaminen, yhteistyön ja tiedonvaihdon tukeminen, henkilöstöjohtaminen sekä toiminnan kehittäminen. Tiiminvetäjä vastaa osaltaan moniammatillisen työskulttuurin luomisesta sekä puuttumisesta myös vaikeisiin asioihin.

Päivittäistoiminnasta vastaavan esimiehen (ryhmänjohtajan/tiiminvetäjän) vastuut

Päivittäisjohtaminen:

- vastaa päivittäisestä toiminnan koordinoinnista, organisoinnista ja vastuiden jakamisesta
- varmistaa, että toiminta kohdistuu ankkuriin ja sen tavoitteisiin.

Henkilöstöjohtaminen:

- vastaa henkilöstöhallinnasta päivittäistoiminnassa
- tukee tiimin ammattitaidon ja työhyvinvoinnin ylläpitoa
- vastaa osaltaan uusien ammattilaisten perehdyttämisestä.

Toiminnan, yhteistyön ja tiedonvaihdon tukeminen:

- vastaa säännöllisten tiimikokousten toteuttamisesta
- toimii yhteyshenkilönä esimiestiimiin
- varmistaa tiedonkulun ankkuritiimissä ja esimiesten välillä
- raportoi toiminnasta esimiestiimille sekä muille sovituille tahoille
- edistää osaltaan yhteistyötä sosiaali-, terveys- ja nuorisotoimen sekä poliisin välillä.

Toiminnan kehittäminen:

- kehittää ankkuritoimintaa yhteistyössä ankkuritiimin ja esimiesten kanssa.

6 Toiminnan käynnistäminen

Valtakunnallisesti tavoitteena on, että ankkuri toimii kaikilla alueilla ja kaikissa maakunnissa. Tällä pyritään varmistamaan, että nuoret ovat yhdenvertaisessa asemassa ankkuripalveluiden suhteen. Ankkuritoiminta perustuu yhteisille kansallisille toimintaperiaatteille, mutta se järjestetään vastaamaan paikallisiin ja alueellisiin tarpeisiin ja erityispiirteisiin. Ankkuritoiminnan suunnittelu ja organisointi alkavat paikallisesta, alueellisesta tai seudullisesta päätöksestä käynnistää moniammatillinen yhteistyö nuorten varhaiseen puuttumiseen, hyvinvoinnin edistämiseen ja rikosten ennaltaehkäisemiseen (Kuvio 5). Ankkuritoiminnan käynnistäminen edellyttää, että toiminta valmistellaan, laaditaan yhteistyösopimukset ja luodaan verkostot sekä muodostetaan ankkuritiimi ja varmistetaan sen toimintaedellytykset.

Kuvio 5. Ankkuritoiminnan paikallinen tai alueellinen käynnistäminen

6.1 Ankkuritoiminnan valmistelu

Käynnistämisen ensimmäisessä eli valmisteluvaiheessa (Kuvio 5) nimetään toiminnan organisoinnista vastaava taho, joka voi olla poliisista, sosiaalitoimesta, nuorisotoimesta tai terveystoimesta. Käynnistämisestä vastaava henkilö varmistaa siitä, että ankkuritoiminnan perustaksi muodostetaan kokonaiskuva alueen tilanteesta. Tämän perustana käytetään raportteja ja selvityksiä, jotka koskevat alueen väestöpohjaa, rikostilannetta ja nuorten hyvinvoinnin tilaa. Lisäksi kartoitetaan alueen julkiset ja kolmannen sektorin toimijat ja heidän asiantuntemuksensa sekä toimintamallit ja palvelut, jotka liittyvät ankkuritoiminnan alaan. (Liite 8.)

6.2 Yhteistoimintasopimukset

Ankkuritoiminnan käynnistämisen toisessa vaiheessa laaditaan yhteistoimintasopimukset sekä luodaan toimintaverkostot (Kuvio 5). Ankkuritoiminta perustuu yhteistoimintasopimukseen kaikkien niiden organisaatioiden välillä, jotka osallistuvat toiminnan toteuttamiseen. Näitä voivat olla hyvinvointialueen tai kunnan / kaupungin sisällä sosiaalitoimi, nuorisotoimi, terveystoimi sekä poliisi. Yhteistoimintasopimuksen tarkoituksena on muodostaa yhteinen käsitys toiminnan tavoitteista, toteuttamisesta, johtamisesta ja seurannasta. Yhteistoimintasopimuksessa (s. 51) kuvataan toiminnan lähtökohdat, toimintaan osallistuvien organisaatioiden tehtävät sekä se, millaisia henkilöstövoimavaroja ja resursseja organisaatioilla on. Lisäksi sopimus sisältää kuvauksen siitä, miten rahoitus ja kustannukset jaetaan. Lähtökohtaisesti kukin osallistuva organisaatio vastaa omista kuluistaan, mukaan lukien henkilöstön palkka, koulutukset ja matkat. Sopimuksessa kuvataan myös, miten toimintaa johdetaan ja seurataan, ja se voi sisältää myös muita asioita. (Liite 9.)

Yhteistoimintasopimuksen yhteydessä käydään läpi ankkuritoiminnan peruseriaatteet sisältäen salassapitoa ja tiedonvaihtoa koskevat seikat. Lisäksi ankkuritoiminnalle muodostetaan paikallinen tai alueellinen ohjausryhmä sekä esimiestiimi (Kuvio 5).

Yhteistoimintasopimuksen sisältöalueita

Toiminnan lähtökohdat ja toiminta:

- moniammatillisen yhteistyön tarkoitus
- toiminta paikallisesti tai alueellisesti

Resurssit:

- henkilöstö, työtilat ja muut resurssit
- tietojärjestelmät
- kustannusten ja rahoituksen jakaminen / laskutus

Johtaminen ja seuranta:

- johtamisen organisoiminen
- toiminnan seuranta ja arviointi

Muut sovittavat asiat:

- esim. perehdytys, työnohjaus
- sopimuksen voimassaolo ja erimielisyyksien ratkaisu

6.3 Ankkuritiimin muodostaminen

Ankkuritoiminnan käynnistämisen kolmannessa vaiheessa muodostetaan ankkuritiimi (Kuvio 5). Ankkuritiimin ammattilaisten työnkuvat määritetään ja valitaan tehtäviin sopivat asiantuntijat. Tiimille järjestetään yhteinen koulutus. Koulutus kohdistuu ankkuritoiminnan kannalta keskeisiin sisältöihin eli nuoriin, varhaiseen puuttumiseen, ennaltaehkäisemiseen, rikoskäyttäytymiseen, väkivaltaiseen radikalisoitumiseen ja ekstremismiin sekä moniammatilliseen yhteistyöhön ja lainsäädäntöön. Lisäksi varmistetaan, että kaikki toimijat tuntevat oman ja toisten tiimin ammattilaisten tehtävät sekä yhteistoimintasopimuksen ja sen merkityksen toiminnalle. Ankkuritiimiä muodostettaessa huolehditaan siitä, että tiimin jäsenet tuntevat toimintatavat liittyen tiedonvaihtoon, tietojärjestelmiin, toimitiloihin sekä muihin käytäntöihin. Paikallisten ja alueellisten yhteistyökumppaneiden tunteminen tukee toiminnan toteuttamista. Myös muiden ankkuritiimien toimintaan tutustuminen auttaa oman alueen toiminnan suunnittelussa ja käynnistämisessä. Käynnistämisvaiheessa sovitaan yhteisestä tilastoinnista, seurannasta ja arvioinnista. Näiden perusteella toimintaa kehitetään jatkuvasti vastaamaan alueen nuorten tarpeita. (Ks. lisää alaluku 6.)

7 Arviointi ja kehittäminen

7.1 Toiminnan arviointi

Ankkuritoiminnan tehtävänä on vastata ajantasaisesti nuorten muuttuviin tarpeisiin. Tämä edellyttää toimintamallin jatkuvaa paikallista, alueellista ja valtakunnallista seuranta- ja arviointia ja kehittämistä. Ankkuritoiminnassa arviointi kohdistuu sen tavoitteiden saavuttamiseen nuoren ja perheen sekä organisaation tasolla. Ankkuritoiminnan arviointi sisältää toiminnan laadun seurannan. Tämä mahdollistaa ankkuritoiminnalle asetettujen tavoitteiden ja tehtävien täyttymisen arvioinnin, mutta myös alueen nuorten hyvinvoinnin tilannekuvan muodostamisen sekä toiminnasta tiedottamisen.

Toiminnan arviointi ja seuranta perustuvat systemaattiseen ja yhdenmukaiseen tiedon keräämiseen tilastoista ja palautteista. Ankkuritoiminnasta kerätään tietoa Ankkuritoiminnan Extranetissa. Tätä tietoa voidaan käyttää toiminnan suunnittelun, kehittämisen ja johtamisen apuvälineenä paikallisella, alueellisella sekä kansallisella tasolla.

Ankkuritoiminnasta tuotetaan tiimikohtaisesti toimintakertomus, joka kokoaa yhteen kerätyn tiedon ja kuvauksen paikallisesta tai alueellisesta toiminnasta. Tiedon kerääminen, seuranta ja arviointi on tärkeää yksittäisen työntekijän, ankkuritoiminnan, organisaatioiden, paikkakunnan, alueen ja valtakunnan tasolla. Yksittäisen työntekijän kannalta kerätyllä tiedolla voidaan edistää työn laadun kehittämistä ja mahdollisuuksia selkeyttää työnkuvaa ja työtehtäviä. Ankkuritoiminnan kannalta systemoitua seuranta- ja tarvitaan työn organisoimiseen, kehittämiseen, resurssitarpeiden määrittämiseen ja työn vaikuttavuuden seuraamiseen.

Yhtenäisesti toteutettu tiedonkeruu parantaa työn koordinoitua, organisointia ja kehittämistä. Se myös helpottaa toiminnan resurssitarpeista päättämistä. Tiedonkeruu mahdollistaa paikallisen, alueellisen, kuntien välisen sekä valtakunnallisen vertailun ja seurannan. Valtakunnallisesti tiedonkeruuta tarvitaan ankkuritoiminnan tilanteen kartoittamiseksi, palveluiden tarjonnan ja järjestämisen kannalta, mutta myös kuvaamaan nuorten hyvinvoinnin tilaa. Palveluiden alueellinen tasavertaisuus edellyttää systemaattista tiedonkeruuta.

7.2 Valtakunnallinen tilastointi ja raportointi

Ankkuritoimintaa tilastoidaan valtakunnallisesti yhdenmukaisesti kaikille yhteisellä Extranet-alustalla. Koska rikosten ennaltaehkäisemiseen kohdistuvat toimet ovat moniulotteisia, myös niiden seurannan ja arvioinnin tulee perustua useisiin erilaisiin kriteereihin. Ankkuritoiminnassa tilastoidaan nuoren kanssa tehtävää työtä (ks. lisää alaluku 3.3.6). Tämän lisäksi tilastoidaan ankkuritoiminnan sidosryhmien kanssa tekemään yhteistyötä.

Ankkuritoiminnasta raportoidaan vuosittain toimintakertomuksen muodossa paikalliselle/alueelliselle sekä valtakunnalliselle ohjausryhmälle. Raportointi perustuu systemaattisesti toteutettuun ankkuritoiminnan asiakastapaamisten, toiminnan sekä henkilöstövoimavarojen anonyymiin tilastointiin (s. 25) sekä kerättyihin palautteisiin. Lisäksi toimintakertomuksessa kuvataan paikallinen tai alueellinen ankkuritoimintamalli, sen toteuttaminen sekä kehittämiskohteet (liite 10.). Ankkuritoiminnan koordinoiva esimies vastaa toimintakertomuksen laatimisesta sekä kansallisesta raportoinnista. Lisäksi toiminnasta raportoidaan sopimuskunnille sekä mahdollisille yhteistyökumppaneille.

7.3 Toiminnan kehittäminen

Ankkuritoiminnan kehittäminen on näyttöön perustuvaa toimintaa. Tällä tarkoitetaan sitä, että toiminta perustuu tietoon ja hyviin käytäntöihin. Ankkuritoiminnan valtakunnallinen tilastointi ja raportointi mahdollistaa osaltaan sen, että toiminta on näyttöön perustuvaa. Tilastoinnin ja raportoinnin perusteella voidaan tunnistaa kehittämiskohteet. Jokaisella ankkuritoimintaa toteuttavalla on vastuu oman työn laadusta ja toiminnan kehittämisestä.

Paikallinen ja alueellinen ankkuritoiminnan kehittäminen

Ankkuritoimintaa kehitetään vastaamaan paikkakunnan ja alueen nuorten hyvinvointiin liittyviin tarpeisiin (Liite 11.). Toiminnan kehittämisessä myös nuorilta sekä vanhemmilta/ huoltajilta voidaan kysyä kokemuksia. Vanhempien näkemysten huomioiminen nuoren kokemusten rinnalla on tärkeää, sillä nämä voivat erota toisistaan. Kokemuksia voidaan selvittää muun muassa asiakaspaneelien, asiakaspalauttejärjestelmän (laatikko/vihko/ sähköinen palautejärjestelmä) tai kokemusasiantuntijoiden kautta.

Paikallista ja alueellista ankkuritoimintaa kehitetään myös varmistamalla ammattilaisten osaaminen. Osaamista vahvistaa jatkokoulutukseen sekä koulutuspäiviin osallistuminen moniammatillisesti ja yli ammattirajojen. Toiminnan kehittäminen vaatii avointa ja reflektivoivaa suhtautumista omaan työhön ja paikalliseen toimintaan. Lisäksi toiminnan kehittämisessä hyödynnetään muiden ankkuritiimin ammattilaisten kokemuksia.

Ankkuritoimintaa kehitetään yhteistyössä paikallisen ohjausryhmän, esimiestiimin ja ankkuritiimin kesken kansallisten linjausten mukaisesti ja huomioiden erityisesti nuorten tarpeet. Kehittämishankkeisiin osallistumisesta päätetään moniammatillisesti yhteistyössä tiimin, esimiesten sekä paikallisen/alueellisen koordinaattorin kesken. Toiminnan kehittäminen perustuu näyttöön sekä tilastointiin ja seurantaan.

Valtakunnallinen ankkuritoiminnan kehittäminen

Valtakunnallisen kehittämisen tarkoituksena on luoda rakenteet paikalliselle tai alueelliselle toiminnalle ja kehittää sitä vastaamaan muuttuvia tarpeita. Ankkuritoiminnan kansallisesta kehittämisestä vastaa valtakunnallinen ankkuritoiminnan kehittämisryhmä yhteistyössä vastuuministeriön kanssa. Toiminnan kehittäminen on näyttöön perustuvaa toimintaa: se perustuu nuorten tarpeisiin, ankkuritoiminnan valtakunnalliseen tilaan sekä ammattilaisten kokemuksiin. Lisäksi kehittämisen perustana käytetään ankkuritoiminnan toimintakertomuksia ja tilastoitua tietoa. Kehittämisryhmän tehtävänä on tukea ankkuritoiminnan vaikuttavuuden mittaamista sekä näyttöön perustuvan toiminnan vahvistamista.

Liitteet

Liite 1. Ankkuritapaamiseen kutsuminen

Hei ***nuoren nimi*** ja huoltajat!

Olemme vastaanottaneet tiedon ***tapahtuma*** tapahtumasta/lastensuojeluilmoituksen/
rikosilmoituksen.

Kutsumme teidät tapaamiseen asian käsittelemiseksi ___/___/20__ klo _____. Paikkana on
osoite ja tarvittaessa tarkemmat tiedot tapaamispaikasta.

Tapaamisen on järjestänyt ankkuritiimi, johon kuuluu poliisi, sosiaalityöntekijä,
sairaanhoitaja ja nuorisotyöntekijä. Ankkuritiimi tapaa nuoren ja hänen huoltajansa
mahdollisimman varhaisessa vaiheessa huolta herättäneen tapahtuman jälkeen.

Ankkuritoiminta on moniammatillista yhteistyötä, joka kohdistuu alle 18-vuotiaiden
hyvinvoinnin edistämiseen ja rikosten ennaltaehkäisemiseen. Ankkuri kohdistuu myös
väkivaltaiseen radikalisoitumisen ja ekstemismin ehkäisyyn. Lisätietoa ankkuritoiminnasta:
www.ankkuritoiminta.fi

Jos aika ei sovi teille tai haluatte lisätietoa asiasta, voitte ottaa yhteyttä:

yhteystiedot

Liite 2. Suostumuksessa huomioitavaa

- Suostumuksen pyytäjä ja työtehtävä
- Asiakkaan/nuoren nimi
- Asiakkaan/nuoren henkilötunnus
- Suostumuksen antaja (nuori/hooltajat)
- Suostumuksen antajan henkilötunnus (nuori/hooltajat)
- Luovutettavat tiedot
- Asiayhteys
- Tietojen käyttötarkoitus
- Vastaanottajataho (kenelle/mille taholle tietoja luovutetaan)
- Suostumuksen voimassaoloaika
- Määritellään, mihin suostumus annetaan, esimerkiksi: "Annan suostumukseni yllä mainittuun tietojen luovutukseen minulle tai huollossani olevalle nuorelle ankkuritoiminnan toteuttamiseksi. Suostumus on annettu vapaaehtoisesti. Ennen suostumuksen antamista olen saanut riittävästi tietoa ankkuritoiminnassa tapahtuvasta tietojen luovutuksesta ja ankkurissa toteutettavasta yhteistyöstä sekä tietojen käsittelystä."
- Aika, paikka ja allekirjoitukset

Liite 3. Ankkuritapaamisten eteneminen

Tehtävä	Tehty (x)
Valmisteleva tapaaminen moniammatillisen tiimin kanssa	
Suunnitellaan, mistä aiheista aiotaan tulevassa tapaamisessa puhua.	
Suunnitellaan, keitä kutsutaan tulevaan tapaamiseen.	
Sovitaan, kuka kertoo mistäkin.	
Sovitaan, kuka kutsuu osallistujat ja mikä on kutsun sisältö.	
Varsinainen tapaaminen	
Tervetuloa (esittäytymiskierros).	
Ankkuritoimintamallin läpikäyminen ja tietojenvaihto.	
Tapaamisen tavoitteiden läpikäyminen.	
Taphtuman käsittely ja tuen tarpeen selvittäminen	
Kerrotaan aiheet sen mukaan, miten on suunnittelussa sovittu.	
Nuoren kuuleminen: mitä tapahtui.	
Yleinen elämäntilanne: vapaa-aika, harrastukset, koulunkäynti, nukkuminen, terveydentila, perheen tilanne, kaverit, rahankäyttö, päihteiden käyttö ja niiden vaikutus.	
Vanhempien näkökulma.	
Tuetaan keskustelua perheenjäsenten ja muiden osallistujien välillä.	
Laillisuuskasvatus ja mahdollisten teon seuraamusten pohdinta.	
Tapaamisen päättäminen	
Selvitetään, mitä konkreettista osallistujat voivat tehdä sovitulla ajanjaksolla (esim. 2–4 vk).	
Konkreettiset lupaukset, toimenpiteet ja sitoumukset kirjataan ankkurisuunnitelmaksi.	
(Sovitaan seuraavan tapaamisen ajankohta.)	
Rohkaistaan olemaan tarvittaessa yhteydessä.	
Positiivinen lopetus.	
Seuraavat tapaamiset	
Tervetuloa.	
Käydään läpi, mitä kuuluu.	
Käydään läpi edelliskerran sitoumukset ja arvioidaan yhdessä niiden toteutumista.	
Tehdään uusi ankkurisuunnitelma kirjaamalla ylös, mitä osallistujat lupaavat tehdä/mihin toimiin sitoudutaan.	
Pohditaan yhdessä, puuttuuko tapaamisista joku, jolla voisi olla toimintamahdollisuuksia nuoren/perheen tukemiseksi.	
Sovitaan tarvittaessa uusi tapaaminen.	

Mukaillen⁶⁹ ankkuritoiminnan näkökulmasta

Liite 4. Ankkuritoimintaan perehdyttäminen

Ankkuritoiminnan perehdytysuunnitelma

Perehdytettävä			
Työ alkaa			
Aiempi koulutus			
Esimies			
Vastuuperehdyttäjä			
Sisältö	Erityisesti huomioon otettavat asiat	Perehdyttäjä	Aikataulu
Ankkuritoiminta	- ankkuritoiminnan tavoitteet, tehtävät ja toimintaa ohjaavat periaatteet		
Ankkuritoiminnan organisoituminen, ohjaus ja johtaminen	- valtakunnallisesti, alueellisesti, paikallisesti - tiimin ryhmänjohtaja/tiiminvetäjä, substanssialan esimies, koordinoiva esimies		
Moniammatillinen yhteistyö ankkurissa	- tiimin toimialat, jäsenet, tehtävät ja toimintatavat - oma rooli ja tehtävät tiimissä ja toiminnassa - yhteistyökumppanit - yhteisesti sovittu moniammatillinen toiminta		
Ankkuritoiminnan toteuttaminen	- prosessi - kohderyhmät - tapaamiset		
Toimintatavat	- yhteistyö - toiminta ankkuritiimiläisenä, vaatetus - palaverikäytännöt - työnohjaus ja täydenniskoulutus - tietojärjestelmien käyttöoikeudet ja käyttö		
Lainsäädäntö ja ohjaus	- keskeinen lainsäädäntö ja ohjaavat dokumentit - tietojen vaihto, salassapito ja vaitiolovelvollisuus		

Liite 5. Ankkuritoiminnan esittely

Ankkuritoiminta

Ankkuritoiminnalla tarkoitetaan moniammatillista yhteistyötä, joka kohdistuu varhaisessa vaiheessa lasten ja nuorten (alle 18-vuotiaiden)

- hyvinvoinnin edistämiseen
- rikosten ehkäisemiseen
- väkivaltaiseen radikalisoitumisen ja eksremismin ehkäisemiseen

Ankkuritoimintaa toteutetaan moniammatillisessa ankkuritiimissä, johon kuuluvat ammattilaiset poliisista, sosiaalitoimesta, terveystoimesta ja nuorisotoimesta, mutta paikallisesti tiimien kokoonpanossa voi olla vaihtelua.

Moniammatillinen tiimi tapaa nuoren ja hänen huoltajansa mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, jotta nuorta voidaan tukea tarkoituksenmukaisesti ja tarvittaessa ohjata oikean avun tai tuen piiriin. Moniammatillinen toimintatapa mahdollistaa kokonaisvaltaisen tuen tarpeen arvioinnin yhdellä käynnillä. Tiimiin osallistuvat ammattilaiset vaihtavat tietoa nuoren tilanteesta lain sallimissa rajoissa ja/tai nuoren luvalla.

Ankkuritoiminnassa voidaan tehdä yhteistyötä myös järjestöjen, urheiluseurojen, seurakuntien ja uskonnollisten yhteisöjen sekä yksityisten toimijoiden kanssa, jos todetaan, että nuori voisi hyötyä heidän toiminnastaan.

Ankkuritoiminta järjestetään paikallisesti tai alueellisesti siten, että se vastaa alueen tarpeisiin ja erityispiirteisiin, mutta perustuu yhteisille kansallisille toimintaperiaatteille ja tavoitteille.

paikkakunta ankkuritiimin yhteystiedot:

xxx

Lisätietoa Ankkuritoiminnasta: www.ankkuritoiminta.fi

Liite 6. Leaflet of Anchor in English

Anchor work

Anchor work refers to multi-professional cooperation targeted at children and adolescents (under 18 years of age) at an early stage to

- prevent crimes;
- promote well-being; and
- prevent violent radicalisation and extremism

Anchor work is conducted in multi-professional teams consisting of professionals from the police, social services, health care and youth work; however, the composition of the teams may vary locally.

The multi-professional team meets with the adolescent and his/her guardian at the earliest stage possible in order to appropriately support the adolescent and, if necessary, direct him/her to the right help or support. The multi-professional approach allows for a comprehensive assessment of support needs with a single visit. The professionals involved in the team will exchange information about the adolescent's situation to the extent permitted by law and/or with the adolescent's permission.

Anchor work may also involve cooperation with organisations, sports clubs, congregations and religious communities as well as private actors if it is found that the young person could benefit from their activities.

Anchor work is organised regionally so that it meets the needs and special characteristics of the area and region, but is based on common national operating principles and objectives.

location Anchor team contact information:

xxx

More information about Anchor work: www.ankkuritoiminta.fi/en

Liite 7. Broschyr på svenska

Ankarverksamhet

Med ankarverksamhet menas samarbete mellan olika yrkesgrupper, vars syfte är att i ett tidigt skede förebygga brott bland barn och unga

- (under 18 år)
- att befrämja välmående
- att förhindra våldsamt radikalisering och extremism

Ankarverksamheten genomförs i ankarteam med flera olika yrkesgrupper, där det ingår personer från polisen, socialtjänsten, hälsovården och ungdomsverksamheten, men lokalt kan det också finnas variationer i teamens sammansättning.

Teamet träffar den unga personen och dennes vårdnadshavare i ett så tidigt skede som möjligt, för att ungdomen ska kunna få stöd på ett ändamålsenligt sätt och vid behov kunna styras till rätt hjälp eller stöd. Tillvägagångssättet med ankarteam gör det möjligt att med bara ett besök kunna bedöma behovet av det helhetsmässiga stödet. Yrkespersonerna som deltar i teamet utbyter information om ungdomens situation inom de gränser som tillåts enligt lag och/eller med den unga personens tillstånd.

Genom ankarverksamheten kan man också samarbeta med organisationer, idrottsföreningar, församlingar och religiösa samfund samt med enskilda aktörer, ifall det konstateras att den unga personen skulle ha nytta av deras verksamhet.

Ankarverksamheten anordnas regionalt eller landskapsbaserat, på sådant sätt att den motsvarar regionens och landskapets behov och särdrag, men verksamheten baseras på gemensamma nationella verksamhetsprinciper och målsättningar.

ort ankarteamets kontaktuppgifter:

xxx

Mer information om ankarverksamheten: www.ankkuritoiminta.fi

Liite 8. Ankkuritoiminnan käynnistäminen

Sisältö	Tehty
Tilannekuvan muodostaminen	
Nimeä ankkuritoiminnan käynnistämisestä ja organisoinnista vastaava henkilö/taho.	
Määritä paikkakunnan/alueen koko ja väestöpohja.	
Selvitä millainen rikostilanne paikkakunnassa/alueella on: tyypit, laajuus, alueet, trendit.	
Selvitä millainen huumeidenkäytön tilanne paikkakunnassa/alueella on: tyypit, laajuus, alueet, trendit.	
Selvitä millainen nuorten alkoholitilanne paikkakunnassa/alueella on: tyypit, laajuus, alueet, trendit.	
Selvitä käytössä olevat paikkakunnassa/alueella hyvinvoinnin edistämisen ja rikosten ennaltaehkäisemisen toimet, toimijat ja palvelut: mikä toimii hyvin, missä kehitettävää.	
Suunnittelu	
Paikkakunnan/alueena päättäjien toimintaan sitouttaminen ja ohjausryhmän muodostaminen.	
Vastaavien tahojen nimeäminen (poliisi, sosiaalitoimi, terveystoimi, nuorisotoimi).	
Varmista, että hyvinvoinnin edistäminen ja rikosten ennaltaehkäiseminen (sis. väkivaltaiseen ekstremismiin radikalisoituminen) on priorisoitu paikkakunnassa/alueella. (Paikallinen/ alueellinen/maakunnallinen päätöksenteko.)	
Varmista, että ennalta ehkäisevä toiminta on paikkakunnallisesti/alueellisesti koordinoitua ja yhdenmukaista (nimeä esim. alueellinen ennalta ehkäisevän toiminnan koordinaattori).	
Päätös siitä, järjestetäänkö toiminta paikallisesti vai alueellisesti.	
Määritä toimintaan osallistuvien organisaatioiden tehtäväkuvat.	
Organisointi	
Esimiestiimin (lähiesimiehet) sekä koordinoivan esimiehen nimeäminen.	
Laadi yhteistoimintasopimus.	
Yhteisesti sovittu toiminnan tarkoitus, tavoite ja toimintamenetelmät.	
Yhteisesti sovitut ohjausryhmän ja esimiestiimin toimintatavat: mm. kokoontuminen.	
Määritä toiminnan resurssit (henkilöstö, rahoitus, tilat, toimintajärjestelmät, vaatetus, jne.).	
Määritä ankkuritiimin toimijoiden työnkuva ja luo perehdytysohjelma.	
Toiminnan käynnistäminen	
Valitse motivoituneet oman alan asiantuntijat ankkuritiimiin (poliisi, sosiaalityöntekijä, sairaanhoitaja/terveydenhoitaja, nuorisotyöntekijä).	
Huolehdi esimiesten ja tiimiläisten perehdytyksestä.	
Huolehdi säännöllisen työohjauksen järjestämisestä (1 krt/kk).	
Huolehdi, että toiminnan alusta saakka toimintaa tilastoidaan.	
Varmista, että toiminnan seuranta, arviointi ja kehittäminen toteutuu.	

Liite 9. Yhteistoimintasopimuksessa huomioitavaa

1. Yhteistoimintasopimuksen osapuolet
  - kuvataan yhteistyösopimuksen osapuolet. Ne voivat olla xx poliisilaitos ja xx kaupunki/kaupungit/kunta/kunnat

2. Sopimuksen tavoite
  - kuvataan sopimuksen tarkoitus ja sekä xx poliisiasemalla toimiva paikallinen/alueellinen moniammatillinen ankkuritoiminta

3. Moniammatillisen yhteistyön tarkoitus ja toiminta
  - Taustaa
    - kuvataan sopimuksen taustaa ja ankkuritoimintamallia

  - Toiminnan kohderyhmät, periaatteet ja tavoitteet
    - kuvataan paikallisen/alueellisen ankkuritoiminnan
      - periaatteet
      - tavoitteet ja tehtävät
      - asiakasryhmät

4. Henkilöstö
  - kuvataan, ankkuritoiminnan henkilöstöresurssit
    - montako (lkm) poliisia poliisilaitos kohdentaa ankkuritoimintaan ja mikä heidän työpanoksensa on. Lisäksi nimetään ankkuripoliisien esimies
    - montako (lkm) ammattilaista (esim. sosiaalityöntekijä, sosiaaliohjaaja, sairaanhoitaja, terveydenhoitaja) sosiaali- ja terveystoimi kohdentaa ankkuritoimintaan ja mikä heidän työpanoksensa on
    - montako nuorisotyöntekijää kaupunki kohdentaa ankkuritoimintaan ja mikä heidän työpanoksensa on
    - nimetään sosiaalitoimen, terveystoimen ja nuorisotoimen ammattilaisten esimiehet

5. Työtilat ja muut resurssit
  - kuvataan ankkuritiimin käyttöön varatut työtilat, laitteet sekä muut mahdolliset tukipalvelut

6. Tietojärjestelmät
  - kuvataan, miten huolehditaan, että ankkuritiimin jäsenillä on käytössään tarvittavat tietotekniset yhteydet, sähköpostijärjestelmät sekä tietojärjestelmät

7. Kustannukset ja rahoitus
  - kuvataan, miten ankkuritoiminnasta aiheutuvat kustannukset (mm. palkkakulut, vuokrat, toimintamäärärahat, jne.) jaetaan ja laskutetaan
  - määritetään toiminnan taloussuunnittelu ja seuranta

8. Johtaminen ja ohjaus
  - kuvataan, kuka toimii ankkuritiimin ryhmänjohtajana/tiiminvetäjänä ja vastaa päivittäistoiminnasta
  - nimetään, ketkä toimivat ankkuritiimin ammattilaisten oman alan esimiehinä taustaorganisaatioista ja muodostavat esimiestiimin
  - nimetään yksi esimiehistä esimiestiimin vetäjäksi
  - määritetään, miten usein esimiestiimi kokoontuu
  - kuvataan, ketkä/mitkä tahot muodostavat paikallisen/alueellisen ohjausryhmän, mikä heidän tehtävänsä on sekä kuinka usein ohjausryhmä kokoontuu

9. Toiminnan seuranta ja arviointi
  - nimetään ankkuritoiminnan tilastoinnista vastaava henkilö ja päätetään mihin järjestelmään tilastointi toteutetaan
  - kuvataan, kuka vastaa vuosittaisen toimintakertomuksen laadinnasta ja raportoinnista ohjausryhmälle sekä kansallisesti

10. Muut sovittavat asiat
  - kuvataan tarvittaessa liitteeksi lisättävät seikat, esim.
    - perehdytys, ankkuritiimin ammattilaisten koulutus, työnohjaus
    - tiedottamisvastuut

11. Yhteyshenkilöt
  - nimetään sopijaosapuolten yhteyshenkilöt
    - kunta/poliisi: sopimusasiat/laskutus

12. Sopimuksen voimassaolo ja erimielisyyksien ratkaisupaikka
  - kuvataan
    - sopimuksen voimassaoloaika
    - muuttaminen tai päättäminen
    - sopimuksen tarkastaminen määräajoin
    - erimielisyyksien ratkaiseminen

13. Allekirjoitukset ja päivämäärät

Liite 10. Toimintakertomus

1. Sisällysluettelo
2. Paikallinen/alueellinen ankkuritoimintamalli (prosessin kuvaus)
3. Ankkuritoiminnan asiakkaat
  - Ankkuri-ilmoitusten lukumäärä
  - Asiakkaiden määrä
  - Ankkurikäynnit (lukumäärä)
  - Reagointiaika
  - Asiakkaiden ohjautuminen toimintaan
  - Asiakkaiden ikäjakauma
  - Asiakkaiden kotipaikat
  - Ankkuriin tulokset
  - Uusijat/ensikertalaiset
  - Rikosnimikkeet
  - Ankkurissa kirjattujen lastensuojeluilmoitusten lukumäärä
  - Ankkurissa toteutettujen palvelutarpeen arviointien lukumäärä
  - Tunnistetut tapaukset, joissa epäily väkivaltaisesys radikalisoitumisesta tai ekstremismistä
  - Jatko-ohjaus (mihin ohjattu)
4. Henkilöstöä ja työskentelyä koskevat tiedot
  - Ankkuritiimin ammattilaisryhmät, työntekijämäärät ja toimintaan käytetty työaika
  - Ankkuritiimin ammattilaisten täydennyskoulutuspäivät
  - Ankkuritiimin toimitilat
5. Paikallista ja alueellista yhteistyötä koskevat tiedot
  - Paikalliset ja alueelliset asiantuntijatehtävät
  - Muille asiantuntijoille ja yleisölle järjestetty koulutus ja tiedotus
  - Kouluvierailut ja vierailut yhteistyökumppaneiden luona
  - Kenttävalvontojen (esim. tapahtumiin osallistuminen) lukumäärä
  - Ankkurikahvit
6. Asiakaspalaute
7. Muu toiminta
8. Kehittämiskohteita

Liite 11. Ankkuritoiminnan kehittäminen

Sisältö	Tehty
Hyvinvoinnin edistämiseen ja rikosten ennaltaehkäisemiseen sitoutuminen paikallisesti/ alueellisesti	
Onko nuorten hyvinvoinnin edistäminen ja rikosten ennaltaehkäiseminen priorisoitu paikallisesti/ alueellisesti ja onko siitä tehty päätökset?	
Onko päätös tuotu yhdenmukaisesti esiin paikallisesti/alueellisesti eri aloilla: sosiaali- ja terveydenhuolto, nuorisotoimi, poliisitoimi, koulutoimi?	
Organisointi ja johtaminen	
Onko ankkuritoiminta organisoitu kolmelle tasolle: ohjausryhmä, esimiestiimi, ankkuritiimi?	
Onko toiminnalle nimetty koordinoiva esimies?	
Kokoontuvatko ohjausryhmä ja esimiestiimit säännöllisesti (min. 2 krt/vuosi)?	
Onko ankkuritiimiläisillä oman alan esimies saavutettavissa?	
Onko ankkuritiimillä päivittäistoiminnan johtaja?	
Ammattilaiset	
Onko ankkuriammattilaisten työnkuva selkeästi määritetty ja pidetäänkö siitä kiinni?	
Onko ankkuriammattilaisilla selkeä ja riittävä mandaatti toteuttaa toimintaa?	
Onko ammattilaisten perehdytyksestä, koulutuksesta ja osaamisen vahvistamisesta huolehdittu (mm. toisten roolit, toimintaperiaatteet, salassapito, tiedonvaihto...)?	
Toiminnan suunnittelu	
Onko paikalliset/alueelliset erityispiirteet (väestöpohja, nuorten hyvinvoinnin, rikosten tilanne) kartoitettu ja huomioitu toiminnan suunnittelussa?	
Onko kartoitettu muut paikallisesti/alueellisesti toimivat hyvinvoinnin edistämisen ja rikosten ennaltaehkäisemisen toimet ja mahdolliset yhteistyökumppanit?	
Toiminnan toteuttaminen	
Onko toiminnalla yhteisesti määritetty selkeä tavoite ja toimintalinjat?	
Onko kohderyhmästä selkeästi sovittu yhteisesti ja sovittu mahdollisista sisäänotto-/priorisointikriteereistä?	
Onko toiminnalla riittävät resurssit laadukkaaseen toimintaan (henkilöstö, tilat, budjetti, tietojärjestelmät..)?	
Järjestetäänkö kuukausittaiset ankkurikahvit?	
Onko mahdolliset yhteistyökumppanit kartoitettu ja pidetäänkö säännöllisesti yhteyttä?	
Seuranta, arviointi ja kehittäminen	
Onko tilastoinnista ja raportoinnista vastaavat tahot nimetty?	
Tuotetaanko toiminnasta vuosittainen toimintakertomus?	
Otetaanko edellisen vuoden "tulokset" huomioon toiminnan kehittämisessä?	

Liite 12. Näyttöön perustuvia arviointivälineitä, malleja, menetelmiä ja lomakkeita nuoren tilanteen arvioimiseksi

Mittari/malli	Kohde
Kokonaistilanteen arvioiminen	
Lastensuojelutarpeen arvioiminen	BBIC-mallia (Barns Behov i Centrum-modell) käytetään lastensuojelutarpeen arvioinnin tukena. Mallissa tarkastellaan nuoren tilannetta nuoren tarpeiden, vanhempien kykyjen ja perheen ja ympäristön näkökulmista.
Lapsen/nuoren elämäntilanteen kartoittaminen sekä sosiaalityön tarpeen määrittäminen	Lapsikeskeinen tilannearvio -mallia käytetään lastensuojelun avohuollon sosiaalityön asiakkuuden aikana. Mallin tavoitteena on elämäntilanteen selvittäminen ja sosiaalityön tarpeen määrittäminen. ⁴²
Terveydentila	
Masennusoireiden arviointi	BDI-21 (Beck Depression Inventory) -arviointimenetelmä on tarkoitettu masennusoireiden vaikeusasteen arviointiin.
Ahdistuneisuuden tilan arviointi ja seuranta	GAD-7 (Generalized Anxiety Disorder 7 -item scale) -arviointimenetelmä on tarkoitettu ahdistuneisuushäiriön seulontaan ja seurantaan.
Itsetunnon tason selvittäminen	Itsetuntokyselyllä pyritään arvioimaan itsetunnontasoa.
Päihteiden käyttö	
Nuorten alkoholinkäytön arviointi	ADSUME (Adolescents' Substance Use Measurement) -lomake on suunnattu nuorten alkoholin käytön ja siihen liittyvien riskien arviointiin.
Alkoholin käyttöön liittyvien riskien arviointi	Audit-kysely on tarkoitettu alkoholin käyttöön liittyvien riskien arviointiin.
Huumeiden käyttöön liittyvien riskien arviointi	DUDIT (Drug Use Disorders Identification Test) testillä pyritään arvioimaan huumeiden käyttöön liittyvien ongelmia ja haittoja.
Väkivalta	
Nuorten rikoskäyttäytymisen arviointi	SAVRY (Structured Assessment of Violence Risk in Youth) -menetelmä on tarkoitettu arvioimaan nuoren mahdollista tulevaa rikollista käyttäytymistä ⁴³
Lähisuhde- ja perheväkivallan uhan arviointi	MARAK-lomake on tarkoitettu lähisuhde- ja perheväkivallan uhan arviointiin.
Väkivallan uhan arviointiin	HCR-20 (Historical Clinical Risk Management) on tarkoitettu väkivallan uhan arviointiin yksilöillä, joilla on mielenterveysongelmia tai väkivaltainen tausta ^{44–46} . HCR-20:n käyttö vaatii sertifiointia ⁴⁷ .

Mittari/malli	Kohde
Väkivaltaisen radikalisoitumisen ja ekstremismin arviointi	
Terrorismin uhan tunnistaminen	TRAP-18 (Terrorist Radicalization Assessment Protocol) on tarkoitettu arvioimaan terroristisen väkivallan uhkaa erityisesti henkilöillä, jotka eivät kuulu radikalisoituneisiin ryhmiin eli jotka ovat ns. "lone-actors" ⁴⁸ . Menetelmän käyttö vaatii lisenssin ⁴⁹ .
Empatiakyvyn arvioiminen	VERA-2 (Violent Extremist Risk Assessment) on arviointimenetelmä, joka on tarkoitettu arvioimaan yksilön kykyä tuntea empatiaa mahdollista uhria kohtaan. Empatiakyvyn on todettu olevan yhteydessä väkivaltaiseen ekstremismiin radikalisoitumiseen. ^{50,51} VERA-2:n käyttö vaatii sertifioidun koulutuksen sen käyttämistä ja tulkitsemista varten ⁵² .
Väkivaltaiselle ekstremismille altistavien ja siltä suojelevien tekijöiden arviointi	ERIS (Extremist Risk Intervention Scale) on tarkoitettu väkivaltaiselle ekstremismille altistavien ja siltä suojelevien tekijöiden arvioinnin tueksi.

Sanasto ja lisätietoa

Käsite	Sisältö
Ankkuriprosessi	Nuoren ankkuriprosessi käynnistyy silloin, kun viranomaisissa tai muissa ammattilaisissa herää huoli nuoresta. Nuori tavataan ankkuritiimissä ja hänelle tarjotaan kokonaisvaltaista ja yksilöllistä tukea sekä huolehditaan palveluohjauksesta.
Ankkuriryhmä	Moniammatillinen ryhmä, joka toteuttaa moniammatillista ankkuritoimintaa. Tässä käsikirjassa käytetään ankkuritiimi-käsitettä, joka kattaa myös ankkuriryhmät.
Ankkurisuunnitelma	Ankkuritoiminnassa jokaisen nuoren kanssa sovitaan yksilölliset tavoitteet tulevaisuutta ajatellen ja päätetään käytännön toimista, joilla näihin tavoitteisiin päästään.
Ankkuritiimi	Ankkuritoimintaa toteutetaan moniammatillisessa tiimissä/ryhmässä, johon kuuluvat asiantuntijat poliisista, sosiaalitoimesta, terveystoimesta ja nuorisotoimesta.
Ankkuritoiminta	Moniammatillista yhteistyötä, joka kohdistuu alle 18-vuotiaiden rikosten ennaltaehkäisemiseen ja hyvinvoinnin edistämiseen varhaisessa vaiheessa.
Deradikalisatio	Prosessi, jonka myötä yksilö hylkää väkivaltaisen ideologian. Deradikalisatio voi käynnistyä, kun yksilö alkaa pitää radikaaleja toimintatapoja epämoraalisina, tehottomina ja siten epätodennäköisinä edistämään yksilön merkityksellisyyttä 38
Ennaltaehkäiseminen	Monialaista toimintaa, jolla pyritään torjumaan hyvinvointiin ja terveyteen liittyviä ongelmia. Sisältää myös poliisin toteuttaman rikosten ennalta estämisen.
Ennalta estäminen	Eryteisesti poliisi- ja turvallisuusalalla käytetty käsite kuvaamaan toimintaa, jolla pyritään torjumaan esimerkiksi rikokset tai muut ongelmat ennen niiden tapahtumista. Tässä käsikirjassa käytetään käsitettä ennaltaehkäiseminen, joka huomioi toiminnan monialaisuuden.
HAAH-henkilö Huolta aiheuttava henkilö	Yksilö, jonka käyttäytyminen tai elämäntilanne on herättänyt poliisin, viranomaisen tai yksittäisen kansalaisen huolen. Huolen selvittämiseen ja tilanteen ratkaisemiseen tarvitaan usein moniammatillista yhteistyötä.
Hyvinvoinnin edistäminen	Monialaista toimintaa, jolla pyritään lisäämään hyvinvointia ja terveyttä. Toiminnalla pyritään muun muassa kokonaisvaltaisesti parantamaan yksilöiden osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä lisäämään turvallisuuden tunnetta ja ehkäisemään rikoksia.
NEET-nuori	Not in Employment, Education or Training. Koulutuksen, asepalveluksen ja työelämän ulkopuolella olevat nuoret.

Käsite	Sisältö
Nuori	Maailman terveysjärjestön mukaan nuori määritellään 10–19-vuotiaaksi, mutta nuorisolain mukaan nuoria ovat kaikki alla 29-vuotiaat. Tässä käsikirjassa nuorella viitataan alle 18-vuotiaisiin lapsiin ja nuoriin, mikä on ankkuritoiminnan kohderyhmä.
Näyttöön perustuva toiminta	Parhaan saatavilla olevan ajantasaisen tiedon harkittua käyttöä toiminnassa. Paras ajantasainen tieto tarkoittaa luotettavaa tutkimustietoa tai muuta luotettavaksi arvioitua tietoa.
Radikaali	Ääriajattelua tai voimakkaita mielipiteitä ja tekoja kannattava henkilö.
Rikosten estäminen	Toimintaa, jolla pyritään torjumaan rikokset ennakolta.
Sisäinen turvallisuus	Sisäinen turvallisuus tarkoittaa yhdenvertaista mahdollisuutta nauttia oikeusjärjestelmän takaamista oikeuksista ja vapauksista ilman rikollisuudesta, häiriöistä, onnettomuuksista ja kansallisista tai kansainvälisistä ilmiöistä johtuvaa pelkoa tai turvattomuutta ⁶⁵ .
Terrorismi	Terrorismilla ei ole olemassa yhtä kansainvälisesti sovittua määritelmää. Useimmiten terrorismiin liittyy väkivaltaa tai sillä uhkaamista tavoitteiden saavuttamiseksi ja levottomuuden tai pelon aiheuttamiseksi. Ilmiönä terrorismi määritellään toimintana, joka sisältää kansallisen lain tai kansainvälisen oikeuden vastaisia tekoja, väkivaltaa tai sillä uhkaamista ja levottomuuden tai pelon aiheuttamisen tavoittelua. Suomessa rikoslain 34 a luku määrittelee terroristisessa tarkoituksessa tehtävät rikokset.
Terveyden edistäminen	Laaja-alaista ja monitasoista toimintaa, jolla pyritään tukemaan terveyttä ja hyvinvointia ja ehkäisemään sairauksia.
Uhka-arvio	Prosessi, jossa tunnistetaan, arvioidaan ja pyritään vähentämään tietyn uhkan riskiä.
Varhainen puuttuminen	Huolta aiheuttavaan toimintaan tai käyttäytymiseen puuttumista ja varhaista tukea ennen kuin tilanne kärjistyy.
Väkivaltainen ekstremismi	Viittaa haluun tai valintaan käyttää väkivaltaa tai tukea väkivallan käyttöä tiettyjen poliittisten, uskonnollisten, sosiaalisten tai muiden ideologisten aatteiden edistämiseen. ^{21,34}
Väkivaltainen radikalisoituminen	Yksilöllinen, psyykinen ja emotionaalinen prosessi, jossa yksilö omaksuu ääriajattelua liittyen poliittisiin, sosiaalisiin tai uskonnollisiin ideologioihin. Näihin yhdistetyillä tavoitteilla pyritään oikeuttamaan väkivaltaa. ^{37,70}
Ääriajattelu	Erytisen jyrkkää ajattelua, joka liittyy johonkin arvoon tai aatteeseen.
Hakkeri	Hakkerilla tarkoitetaan innokasta tietokonealan harrastajaa tai ammattilaista sekä tietojärjestelmiin murtautujaa. Luvattomalla tietojärjestelmiin tunkeutumisella tai murtamisella viitataan rikolliseen toimintaan.
Kyberrikollisuus	Kyberrikollisuudelle ei ole olemassa yleisesti jaettua kansallista tai kansainvälistä määritelmää, mutta poliisihallinnossa sillä viitataan vakiintuneesti tietoverkkosidonnaiseen rikollisuuteen, joka kohdistuu tietoverkkoympäristöön ja jonka toteutuksessa hyödynnetään tietoverkkoja.

Moniammatillinen yhteistyö

Moniammatillinen yhteistyö on prosessi, johon osallistuu ammattilaisia useilta eri aloilta. Toiminnalla on yhteinen tavoite, päätöksentekomahdollisuudet ja vastuu toimia asiakkaan tukemiseksi. Tämä tarkoittaa sitä, että kaikki osallistujat ovat vastuussa toiminnan lopputuloksesta ja päätöksenteossa kaikkien näkemykset otetaan huomioon.²⁶

Moniammatillisella toiminnalla on todettu olevan myönteisiä vaikutuksia asiakkaalle^{26–28} Aiemmat tutkimukset ovat todenneet moniammatillisen toiminnan tuottavan paremmin asiakkaan tarpeisiin kohdentuvia palveluita, vähentävän eriarvoisuutta asiakkaiden välillä sekä vahvistavan yhteistyötä toimijoiden kesken. Lisäksi toiminnan on todettu vahvistavan asiakkaan myönteistä käyttäytymistä.²⁹ Nuoret ovat kokeneet moniammatillisen tuen vähentävän stressiä ja parantavan kykyä selviytyä arkipäivässä. Nuoret ovat myös kuvanneet moniammatillisten palveluiden vahvistaneen heidän kykyään ajatella ja suhtautua ongelmiin systemaattisesti. Moniammatillisesti tuotetut palvelut ovat lisänneet nuorten kokemusta siitä, että heitä arvostetaan ja he saavat asiantuntijoiden palveluja. Heille moniammatilliset palvelut ovat olleet mahdollisuus saada tukea ja tietoa myös muista tarjolla olevista palveluista ja siitä, miten niihin voi osallistua. Nuoret ovat kokeneet moniammatillisesti tuotetut palvelut tehokkaimmiksi silloin, kun myös heidän vanhemmillaan on ollut mahdollisuus osallistua niihin.²⁸

Moniammatillisesta yhteistyöstä on todettu olevan hyötyä myös ammattilaisille ja organisaatioille²⁶. Sen on todettu vahvistavan toimijoiden välistä yhteistyötä ja vuorovaikutusta sekä syventävän ymmärrystä toisten ammattilaisten tehtävistä, rooleista ja työtavoista. Lisäksi moniammatillinen yhteistyö on lisännyt työhön sitoutumista, motivaatiota ja työtyytyväisyyttä.²⁷

- Ankkuritoiminnan moniammatilliseen yhteistyöhön ohjaa lainsäädäntö (s. 11). Tavoitteena on varhainen puuttuminen, hyvinvoinnin edistäminen ja rikosten ennaltaehkäiseminen, ja keskiössä on nuori, jonka yksilöllisiä voimavaroja pyritään tukemaan moniammatillisessa yhteistyössä.
- Ankkuritoiminta on keskeinen osa poliisin ennalta estävää toimintaa⁴, mutta ei rajaudu pelkästään tähän, sillä toiminta on moniammatillista ja monialaista yhteistyössä, jossa eri toimialat ovat tasavertaisessa asemassa.

---

4 Enska. Poliisin ennalta estävän toiminnan strategia vuosille 2019-2023, 2019.

- Nuori tarvitsee saumattomat ja yhdestä paikasta saatavat palvelut, joissa hänellä on aito mahdollisuus osallistua häntä itseään koskevaan päätöksentekoon. Ankkuritiimin tehtävänä on kartoittaa nuoren ja perheen kokonaisvaltainen tilanne ja huolehtia tarkoituksenmukaisesta palveluohjauksesta. Ankkuritoiminnan yhteistyökenttä on laaja, kattaen toimijoita nuoren lähipiiristä kouluihin, yhdistyksiin ja kunnan eri toimijoihin. Moniammatillinen tuki nuorelle tapahtuu suhteessa yhteiskunnan mahdollisuuksiin, etiikkaan ja lainsäädäntöön.

Väkivaltainen radikalisoituminen ja ekstremismi

Väkivaltainen ekstremismi on ekstremismin muoto, jossa väkivaltaa käytetään, sillä uhataan, siihen kannustetaan tai se oikeutetaan aatemaailmaan tai ideologiaan vedoten. Aatemaailmat tai ideologiat voivat olla poliittisia, uskonnollisia tai jonkun yksittäisen kysymyksen ympärille muodostuneita, mutta keskeistä on väkivallan omaksuminen tavoitteiden saavuttamiseksi. Äärimmäisissä tapauksissa väkivaltainen ekstremismi voi ilmetä terrorismina.

Tässä käsikirjassa väkivaltainen radikalisoituminen tarkoittaa yksilöllistä prosessia, jossa henkilö käyttää tai uhkaa käyttää väkivaltaa, kannustaa väkivallan käyttöön tai oikeuttaa väkivallan käytön aatemaailmalla tai ideologialla perustellen. Juurisyyt väkivaltaiselle radikalisoitumiselle ovat moninaisia, eikä ole olemassa yhtä syytä tai tapaa väkivaltaiselle radikalisoitumiselle.

Väkivaltaista radikalisoitumista ja ekstremismia voidaan parhaiten torjua ennalta ehkäisevällä moniviranomaisyhteistyöllä.

Lisätietoja väkivaltaisesta ekstremismistä ja radikalioitumisesta

Verkossa on useita sivustoja ja oppaita väkivaltaiseen ekstremismiin ja radikalisoitumiseen liittyen eri toimialoilta.

Suomessa sisäministeriö ohjaa ja koordinoi väkivaltaisen ekstremismin ja radikalisoitumisen ennalta ehkäisevää työtä [Väkivaltainen radikalisoituminen - Sisäministeriö \(intermin.fi\)](#)

Sosiaali -ja terveysala
[Radikalisoituminen ja ekstremismi - THL](#)

Opetustoimi
[Väkivaltainen ekstremismi | Opetushallitus \(oph.fi\)](#)

Lapset ja nuoret

[Huolena radikalisoituminen? Opas nuorten kanssa työskenteleville — Dialogikasvatus](#)

[RadicalWeb-hanke • Pelastakaa Lapset ry](#)

Tietoa deradikalisoitumiseen tähtäävästä exit-toiminnasta

[Exit-toiminta - tavoitteena irti väkivallasta | Diakonissalaitos \(hdl.fi\)](#)

Euroopan unionin Radicalisation Awareness Network tuottaa tietoa radikalisoitumiseen liittyvistä teemoista englanniksi

[Radicalisation Awareness Network \(RAN\) \(europa.eu\)](#)

Tietoverkko ja kyber-rikokset

Verkkorikollisuuden alle kuuluvat rikokset, jotka toteutetaan joko kokonaisuudessaan tai käyttäen hyödyksi tietokonetta, tietoverkkoa tai tietoverkkolaitetta. Globaalin digitalisaatiokehityksen myötä yhteiskunnan toiminnot, palvelut ja kommunikaatio ovat siirtyneet tietoverkkojen varaan, mikä on kiihdyttänyt tietoverkkorikollisuuden kasvua. Verkkorikosten tarkoitusperät ovat samoja kuin perinteisessä rikollisuudessa mutta niiden toteutustavat ovat sähköisiä. Tällaisia rikoksia voivat olla esimerkiksi kiristys-, anastus-, petos-, vakoilu-, rahanpesu- ja väärennysrikokset. Suurin osa verkkorikollisuudesta on luonteeltaan arkista, esimerkiksi yksityisten henkilöiden käyttäjätileihin kohdistuvaa petosrikollisuutta (esimerkiksi Flubot-haittaohjelma), jossa varastettuja tietoja hyödynnetään aktiivisesti rikollisessa tarkoituksessa eri tavoilla, esim. kiristys ja identiteettivarkaudet. Merkittävimpänä uhkakuvana tietoverkkorikollisuudessa ovat kriittiseen infrastruktuuriin kohdistuvat kyberhyökkäykset, kuten jakeluketjuihin kohdistuvat kiristyshaittaohjelmaiskut.

Verkkorikoksista saatetaan myös käyttää nimitystä kyberrikokset. Sanaa kyber käytetään lähinnä etuliitteenä toimintaan, joka liittyy tietoverkkoihin tai päätelaitteisiin. Tieto-verkkorikollisuuden muotoja tarkastelemalla kyberrikoksilla viitataan yleensä tietoverkko- tai tietokonekosidonnaisiin rikoksiin, jotka kohdistuvat tietoverkkoympäristöihin ja toteutetaan niitä hyödyntämällä. Esimerkiksi tietomurrot kohdistuvat sähköisessä muodossa olevaan arvokkaaseen tietoon ”dataan” joilla on usein valmisteleva rooli esimerkiksi taloudellisissa tai ideologisissa tarkoituksissa tehdyissä rikoksissa. Palvelunestohyökkäyksissä tavoitteena on lamaannuttaa jokin toiminta, kuten palvelu, joka saadaan aikaan automatisoiduilla välineillä. Haittaohjelmien kautta tehdyt tiedostojen salaukset (kryp-taukset) ja kiristykset aiheuttavat onnistuessaan merkittäviä haittoja tai tuhoja.

Kuten verkkorikollisuutta, myös verkkorikollisia löytyy laidasta laitaan. Nykyaikana siirtymä perinteisistä rikoksista verkkorikoksiin on tehty verrattain helpoksi koska rikoksia voidaan tehdä ostamalla valmiita helppokäyttöisiä ohjelmistoja tai tilaamalla rikos toiselta rikolliselta, jolle verkkoympäristö on tutumpaa. Verkko tarjoaa matalan kynnyksen alustan myös tietoverkkorikoksia kokeileville nuorille ja lapsille, joilla toimintaan ei alkuvaiheessa yleensä liity taloudellisia motiiveja, ja joilla ei yleensä ole aiempaa muuta rikollista taustaa tai oireilua.

Verkkorikollisuudessa rikollisten etuja ovat paikkasidonnaisuuden puuttuminen, eli rikoksen voi tehdä lähes mistä ja milloin vain, mikä vähentää riskiä tulla nähdyksi. Verkossa osaava henkilö pystyy myös välttämään jälkien jättämistä tehokkaammin kuin fyysisessä maailmassa, minkä koetaan vähentävän kiinnijäämisriskiä. Myös käytössä olevan teknologian mahdollisuudet, kuten nopeus sekä tiedon helppo saatavuus vaikuttavat toimintaan. Lapset ja nuoret löytävät verkosta hyvin yksityiskohtaisia ohjeita verkkorikosten toteuttamiseen välttämättä ymmärtämättä teon aiheuttaman vahingon kokoluokkaa tai siitä aiheutuvia seuraamuksia.

Verkossa myös potentiaalisia uhreja löytyy valtavasti. Rikollisuuden kasvuun nähden verkkoa käyttävien tietotaito kehittyy vielä liian hitaasti, mikä tekee useammasta verkkokäyttäjistä potentiaalisen uhrin. Tehokkain tapa torjua verkkorikollisuutta on ennalta estävä tietoisuuden lisääminen tietokoneista ja verkoista sekä tarjota nuorille tietoa laillisen ja laittoman toiminnan eroista verkossa sekä rikollisesta toiminnasta aiheutuvista seuraamuksista itselle, muille ja laajemmin yhteiskunnalle (esim. kriittiset toimintahäiriöt). Alkaneeseen rikoskäyttäytymiseen voidaan vaikuttaa ohjaamalla IT-taitojen kehittämisestä ja rikollisuudesta kiinnostuneiden mielenkiinto ja toiminta laillisten sekä yksilön ja yhteiskunnan näkökulmasta positiivisten vaihtoehtojen pariin

Lisätietoa verkkorikollisuudesta:

Lisätietoa verkkorikollisuudesta, kyberrikoksista ja kyberturvallisuudesta löytyy eri sivustoilta eri tahojen toimesta.

<https://poliisi.fi/kyberrikokset>

The seductions of cybercrime: Adolescence and the thrills of digital transgression (Goldsmith & Wall 2022)

<https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/1477370819887305>

Identify, Intervene, Inspire (NCA)

<https://directionforbedfordshire.co.uk/wp-content/uploads/2019/06/CREST-NCA-Cyber-Crime-Report.pdf>

Youth pathways into cybercrime (Europol) (2026)

<https://www.europol.europa.eu/cms/sites/default/files/documents/pathways-white-paper.pdf>

Poliisi:

[Poliisi - Mitä tarkoittaa kyberrikollisuus?](#)

Sisäministeriö:

[Sisäministeriö - Kyberrikollisuus ylittää rajat tietoverkoissa](#)

Rikosuhripäivystys:

[Rikosuhripäivystys - Kyberrikollisuudella on monta muotoa](#)

Kyberturvallisuuskeskus:

[Kyberturvallisuuskeskus - Ajankohtaiset tietoturvailmiöt, Kybersää](#)

National Crime Agency (UK):

[NCA - Helping Young People to Pursue Careers in Cybersecurity, Not Cybercrime](#)

Europol:

[Europol - Youth Pathways Into Cybercrime \(2016\)](#)

Europol 2021:

[IOCTA - Internet Organized Crime Threat Assessment](#)

EU:n rahoittama CC-DRIVER - nuorten kyberrikollisuuden tutkimushanke:

[CC-DRIVER - Researching Cybercriminality to Design New Methods to Prevent, Investigate, and Mitigate Cybercriminal Behaviour](#)

Lisätietoa

1. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. MARAK - moniammatillinen riskinarviointi. Osoitteest: https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/tyon_tueksi/menetelmat/marak. 2017.
2. Sosiaali- ja terveysministeriö. Lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäiseminen, Osoitteesta: <https://stm.fi/lahisuhde-ja-perhevakivalta>. 2018.
3. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Lähisuhdeväkivalta. Osoitteesta: <https://thl.fi/fi/web/sukupuolten-tasa-arvo/hyvinvointi/sukupuolistunut-vakivalta/sukupuolistuneen-vakivallan-muotoja/lahisuhdevakivalta>. 2018.
4. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Nuoret. Osoitteesta: <https://thl.fi/fi/web/hyvinvointi-ja-terveyserot/eriarvoisuus/elamankulku/nuoret>. 2018.
5. Murray J, Menezes AMB, Hickman M, ym. Childhood behaviour problems predict crime and violence in late adolescence: Brazilian and British birth cohort studies. *Soc Psychiatry Psychiatr Epidemiol* 2015; 50: 579–589.
6. Sampson A, Themelis S. Working in the community with young people who offend. *J Youth Stud* 2009; 12: 121–137.
7. Elbogen EB, Johnson SC. The Intricate Link Between Violence and Mental Disorder. *Arch Gen Psychiatry* 2009; 66: 152–161.
8. Gatti U, Soellner R, Schadee HMA, ym. Effects of Delinquency on Alcohol use Among Juveniles in Europe: Results from the ISRD-2 Study. *Eur J Crim Policy Res* 2013; 19: 153–170.
9. Crooks C V., Scott KL, Wolfe DA, ym. Understanding the link between childhood maltreatment and violent delinquency: What do schools have to add? *Child Maltreat* 2007; 12: 269–280.
10. Shadowen NL, Guerra NG, Reyes Rodas G, ym. Community readiness for youth violence prevention: a comparative study in the US and Bolivia. *Vulnerable Child Youth Stud* 2017; 12: 117–129.
11. Sutela E, Törmäkangas L, Toikka E, ym. *Nuorten hyvinvointi ja syrjäytymisen riskitekijät Suomen kuudessa suurimmassa kaupungissa*. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnilaitos Raportti 5/2016, 2016.
12. Hayden C, Williamson T, Webber R. Schools, pupil behaviour and young offenders: Using postcode classification to target behaviour support and crime prevention programmes. *Br J Criminol* 2007; 47: 293–310.
13. Lorenc T, Clayton S, Neary D, ym. Crime, fear of crime, environment, and mental health and wellbeing: Mapping review of theories and causal pathways. *Heal Place* 2012; 18: 757–765.
14. Calley NG. Juvenile offender recidivism: An examination of risk factors. *J Child Sex Abus* 2012; 21: 257–272.
15. Sisäministeriö. *Kansallinen väkivaltaisen radikalisoitumisen ja ekstremismin ennalta ehkäisyn toimenpideohjelma*. 2019 <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/162073>

16. Hafez M, Mullins C. The Radicalization Puzzle: A Theoretical Synthesis of Empirical Approaches to Homegrown Extremism. *Stud Confl Terror* 2015; 38: 958–975.
17. Kundnani A. 'Radicalisation: the journey of a concept', revisited. *Race Cl* 2012; 54: 3–25.
18. Sieckelinck S, Kaulingfreks F, De Winter M. Neither Villains Nor Victims: Towards an Educational Perspective on Radicalisation. *Br J Educ Stud* 2015; 63: 329–343.
19. van San M, Sieckelinck S, de Winter M. Ideals adrift: an educational approach to radicalization. *Ethics and Education* 2013; 8: 276–289.
20. Sklad M, Park E. Examining the potential role of education in the prevention of radicalization from the psychological perspective. *Peace Confl J Peace Psychol* 2017; 23: 432–437.
21. Subedi DB. Early Warning and Response for Preventing Radicalization and Violent Extremism. *Peace Rev* 2017; 29: 135–143.
22. Wilner AS, Dubouloz C-J. Transformative Radicalization: Applying Learning Theory to Islamist Radicalization. *Stud Confl Terror* 2011; 34: 418–438.
23. Bhui K, Warfa N, Jones E. Is violent radicalisation associated with poverty, migration, poor self-reported health and common mental disorders? *PLoS One* 2014; 9: 1–10.
24. Thomas P. Youth, terrorism and education: Britain's Prevent programme. *Int J Lifelong Educ* 2016; 35: 171–187.
25. Heath-Kelly C. Counter-terrorism and the counterfactual: Producing the "radicalisation" discourse and the UK prevent strategy. *Br J Polit Int Relations* 2013; 15: 394–415.
26. Petri L. Concept Analysis of Interdisciplinary Collaboration. 2010; 73–82.
27. Moran P, Jacobs C, Bunn A, ym. Multi-agency working: Implications for an early-intervention social work team. *Child Fam Soc Work* 2007; 12: 143–151.
28. Harris A, Allen T. Young people's views of multi-agency working. *Br Educ Res J* 2011; 37: 405–419.
29. Cooper M, Evans Y, Pybis J. Interagency collaboration in children and young people's mental health: A systematic review of outcomes, facilitating factors and inhibiting factors. *Child Care Health Dev* 2016; 42: 325–342.
30. Scarcella A, Page R, Furtado V. Terrorism, radicalisation, extremism, authoritarianism and fundamentalism: A systematic review of the quality and psychometric properties of assessments. *PLoS One* 2016; 11: 1–19.
31. RTI international. Countering Violent Extremism: The Application of Risk Assessment Tools in the Criminal Justice and Rehabilitation Process. Literature review. Osoitteesta: <https://www.dhs.gov/publication/st-cve-application-risk-assessment-tools-criminal-justice-and-rehabilitation-process>. 2018.
32. Sarma KM. Risk assessment and the prevention of radicalization from nonviolence into terrorism. *Am Psychol* 2017; 72: 278–288.

33. McGilloway A, Ghosh P, Bhui K. A systematic review of pathways to and processes associated with radicalization and extremism amongst Muslims in Western societies. *Int Rev Psychiatry* 2015; 27: 39–50.
34. Khalil J. The Three Pathways (3P) Model of Violent Extremism. *RUSI J* 2017; 162: 1–9.
35. Bjørge T. Dreams and disillusionment: Engagement in and disengagement from militant extremist groups. *Crime, Law Soc Chang* 2011; 55: 277–285.
36. Bhui K, Jones E. The challenge of radicalisation: a public health approach to understanding and intervention. *Psychoanal Psychother* 2017; 31: 401–410.
37. Wilner AS, Dubouloz C-J. Homegrown terrorism and transformative learning: an interdisciplinary approach to understanding radicalization. *Glob Chang Peace Secur* 2010; 22: 33–51.
38. Kruglanski AW, Gelfand MJ, Bélanger JJ, ym. The psychology of radicalization and deradicalization: How significance quest impacts violent extremism. *Adv Polit Psychol* 2014; 35: 69–93.
39. Bhui K, Hicks M, Lashley M, ym. A public health approach to understanding and preventing violent radicalization. *BMC Med* 2012; 10: 1–8.
40. Ellis H, Abdi S. Building Community Resilience to Violent Extremism. *Am Psychol* 2017; 72: 289–300.
41. Davydov DG. The causes of youth extremism and ways to prevent it in the educational environment. *Russ Educ Soc* 2015; 57: 146–162.
42. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Lapsikeskeinen tilannearvio -malli. Osoitteesta: <https://thl.fi/fi/web/lastensuojelun-kasikirja/tyomenetelmat-ja-valineet/tyomenetelmat/lastensuojelun-alkuvaiheen-tilannearvio>. 2016.
43. Gammelgård M, Koivisto A-M, Eronen M, ym. The recovery paradigm in forensic mental health services. *Crim Behav Ment Heal* 2015; 25: 299–306.
44. Howe J, Rosenfeld B, Foellmi M, ym. Application of the HCR-20 Version 3 in Civil Psychiatric Patients. *Crim Justice Behav* 2016; 43: 398–412.
45. Murray J, Charles KE, Cooke DJ, ym. Investigating the Influence of Causal Attributions on Both the Worksheet and Checklist Versions of the HCR-20. *Int J Forensic Ment Health* 2014; 13: 8–17.
46. Pedersen L, Ramussen K, Elsass P. HCR-20 violence risk assessments as a guide for treating and managing violence risk in a forensic psychiatric setting. *Psychol Crime Law* 2012; 18: 733–743.
47. Mental health law & policy institute. HCR-20, <http://hcr-20.com/>
48. Meloy JR, Gill P. The lone-actor terrorist and the TRAP-18. *J Threat Assess Manag* 2016; 3: 37–52.
49. Global Institute of Forensic Research. TRAP-18 Manual & Code Sheets, <https://www.gjfrinc.com/trap-18-manual/>
50. Young S, Sedgwick O, Perkins D, ym. Measuring victim empathy among mentally disordered offenders: Validating VERA-2. *J Psychiatr Res* 2015; 60: 156–162.

51. Elaine Pressman D, Flockton J. Calibrating risk for violent political extremists and terrorists: The VERA 2 structured assessment. *Br J Forensic Pract* 2012; 14: 237–251.
52. Custodial Institutions Agency. Ministry of Justice and Security. VERA, <https://www.vera-2r.nl/>.
53. Vestergaard E, Nørgaard B. Interprofessional collaboration: An exploration of possible prerequisites for successful implementation. *J Interprof Care* 2018; 32: 185–195.
54. Schreiber V, Stein C, Pütz R. Governing childhood through crime prevention: the case of the German school system. *Child Geogr* 2016; 14: 325–339.
55. Ghosh R, Chan WYA, Manuel A, ym. Can education counter violent religious extremism? *Can Foreign Policy J* 2017; 23: 117–133.
56. RIKU. Rikosuhripäivystys. Osoitteesta: <https://www.riku.fi/fi/etusivu/>. 2018.
57. RIKU. Riku nuoret. Osoitteesta: <http://nuoret.riku.fi/>. 2018.
58. Alanen O, Kainulainen S, Saari J. *Vamos tekee vaikutuksen*. 2014.
59. Helsingin Diakonissalaitos. Vamos. Osoitteesta; <https://www.hdl.fi/vamos/>. 2018.
60. Ohjaamo. *Tehdään yhdessä ohjausta -projektin Ohjaamo-haastattelut 2017*. TESSU-Tehdään yhdessä ohjausta -projekti (ESR), 2017.
61. Ohjaamot. Elämässä eteenpäin - ohjausta alle 30-vuotiaille. Osoitteesta: <http://ohjaamot.fi/etusivu>. 2018.
62. Sisäministeriö. *Pohjoismaiset moniviranomaisyhteistyön toimintamallit nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi ja rikosten ehkäisyssä*. 2018.
63. Ramboll. *Efforts to prevent extremism in the Nordic countries*. Copenhagen: Ramboll, 2017.
64. Sisäministeriö. *Vahvemmat yhdessä*. 2014.
65. Sisäministeriö. *Hyvä elämä – turvallinen arki. Valtioneuvoston periaatepäätös sisäisen turvallisuuden strategiasta*. 2017.
66. Sisäministeriö. *Enska. Poliisin ennalta estävän työn strategia 2019–2023*. 2019.
67. Ellefsen B. Evaluating Crime Prevention: Scientific Rationality or Governmentality. *J Scand Stud Criminol Crime Prev* 2011; 12: 103–127.
68. Valtioneuvoston kanslia. *Osallistava ja osaava Suomi – sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävä yhteiskunta Pääministeri Sana Marinin hallituksen ohjelma*. 2019 <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/161931>
69. Solantaus T, Niemi Mi, Hiltula M. *Lapset puheeksi –neuvonpidon lokikirja*. 2015; 1–2.
70. Doosje B, Moghaddam FM, Kruglanski AW, ym. Terrorism, radicalization and de-radicalization. *Curr Opin Psychol* 2016; 11: 79–84.
71. Valtioneuvoston kanslia. *Ankkuritoiminnan vaikuttavuus*. 2022 <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/164154>

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Sisäministeriö PL 26, 00023 Valtioneuvosto
Inrikesministeriet PB 26, 00023 Statsrådet

www.intermin.fi